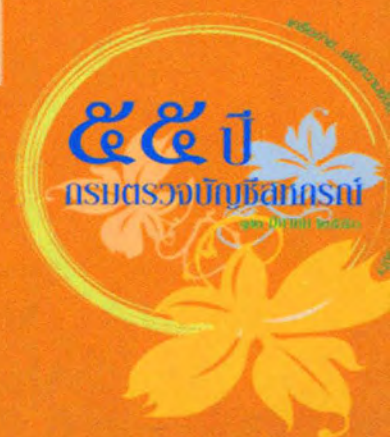


Assessment Risk and Financial Warning of
Cooperatives and Farmer Groups in Thailand 2006



**รายงานการประเมินสถานการณ์
ความเสี่ยงและเตือนภัยทางการเงิน
ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
ปี ๒๕๔๙**





สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา



ความหมาย

ดอกไม้สามสีสามดอก เป็นตัวแทนของภาครัฐ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)
ภาคประชาชน (ทั้งรายบุคคล และชุมชน) และองค์กร (สหกรณ์ต่างๆ)
ที่ร่วมกันสร้างความสำเร็จอันสวยงามและยั่งยืน

เส้นกราฟวงกลม ที่ดูมีความเคลื่อนไหว หมายถึง ความกลมเกลียว
ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการขับเคลื่อนและผลักดันการทำงานให้ก้าวหน้าไปข้างหน้า

**รายงาน
การประเมินสถานการณ์
ความเสี่ยง และเตือนภัย
ทางการเงินของสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกรปี 2549**

หน้าว่าง

คำนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งในการเป็นศูนย์ข้อมูลทางการเงิน

การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมาโดยตลอดกว่า 50 ปี แห่งการสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ สู่พัฒนาการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อการบริการข้อมูลทางการเงินการบัญชีที่หลากหลาย ถูกต้อง รวดเร็ว และทันเวลาต่อการใช้ข้อมูลของผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ใช้ข้อมูลทั่วไปทั้งนี้โดยได้จัดทำขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นสำคัญ

รายงานการประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและสัญญาเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นสารสนเทศรูปแบบหนึ่งจัดทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อชี้วัดสถานการณ์ความเสี่ยงที่จำเป็นต้องเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรภายในเวลาที่เหมาะสม และเสนอผลพร้อมรายงานให้ข้อเสนอแนะเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผลเสียหาย

การรวบรวมรายงานประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและสัญญาณเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2549 เป็นการรวบรวมบทวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงและสัญญาณเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดทำให้ปีงบประมาณ 2549 ในมุมมอง 6 มิติ โดยประยุกต์ใช้ Camels Analysis

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและสัญญาณเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2549 เล่มนี้ คงอำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนางานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรต่อไป

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตุลาคม 2549

สารบัญ

มุมมอง CAMELS..... 11

มิติที่ 1

C-Capital strength : ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

● กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เตือนภัย : ภาวะอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์..... 18

● โยกเงินฝากในสหกรณ์ออมทรัพย์ไปไว้กับสถาบันการเงินอื่นควรคิดอีกที่..... 22

มิติที่ 2

A-Asset quality : คุณภาพของสินทรัพย์

● ภาระหนี้ชำระที่ไม่ได้ตามกำหนดธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร..... 28

มิติที่ 3

M-Management ability : บิดความสามารถในการบริหาร

● จุดประกาย...ปรับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร..... 36

● ชูสหกรณ์กองทุนสวนยาง ก้าวขึ้นสู่การเป็น "ฮับ" ในอนาคต..... 40

● เทคโนโลยีสารสนเทศ...ทางรอดเพื่อพัฒนาสหกรณ์..... 44

● มาตรฐานการเงิน : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรพร้อมร่วมกำกับดูแลและเฝ้าระวังทางการเงิน..... 49

● แนวทางการประยุกต์ใช้ Peer Group ในการวิเคราะห์ เทียบเคียง.....	54
● สหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้สอบบัญชี ผนังกำลัง เสริมสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์.....	58

คณิต 4

E-Earning sufficiency : การทำกำไร

● “กรมตรวจบัญชีสหกรณ์” ซี สกต. โคนม สกย. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน.....	64
● ทิศทางสหกรณ์การเกษตรสมาชิก เกษตรกรรายย่อย ปี 49.....	67
● ประสิทธิภาพการบริหารค่าใช้จ่ายสู่ผลกำไร ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร.....	70

คณิต 5

L-Liquidity : สภาพคล่อง

● สหกรณ์ออมทรัพย์ออกตัวสัญญาใช้เงินค้ำประกัน เงินกู้กว่า 23,600 ล้านบาท.....	78
---	----

คณิต 6

S-Sensitivity : ผลกระทบของธุรกิจ

● การสหกรณ์ที่น่าจะเป็น.....	86
● ความเสี่ยงที่ควรระวัง...การขายน้ำยางพารา.....	91
● ตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า กับ สหกรณ์.....	93
● การตรวจสอบแบบ 360°.....	101
● กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ก้าวสู่โลกไอที นำเทคโนโลยี สู่เกษตรกรรากหญ้า.....	109

หน้าว่าง

มุมมอง CAMELS เชิงประจักษ์

CAMELS เป็นระบบเปิด

หลักของ CAMELS มิใช่เป็นการกำหนดสูตรต่างๆ ขึ้นมาใช้กับการวัดค่าเอง หากแต่ CAMELS จะใช้สูตรทางการเงินต่างๆ ได้อย่างหลากหลายตามแต่ที่ผู้ใช้วัดผลจะนำสูตรใดไปปรับใช้อย่างอิสระ และขึ้นอยู่กับ การวัดค่าโดยการใช้ CAMELS กับชนิดหรือประเภทของการประกอบการประเภทใดด้วย เพราะในแต่ละลักษณะของการประกอบการจะมีธรรมชาติของการพิจารณาตามเจตนารมณ์ของการวัดค่าหรือมุมมองที่แตกต่างกันมาก จึงไม่อาจใช้สูตรการเงินตายตัวในการกำกับการวัดค่าที่เหมือนกัน แม้จะเป็นการวัดค่าทางการเงินด้วยตนเองก็ตาม ตัวอย่างการวัดค่าทางการเงินที่แตกต่างกันในการใช้หลัก CAMELS ก็จำแนกตามลักษณะของธุรกิจหลายด้าน เช่น

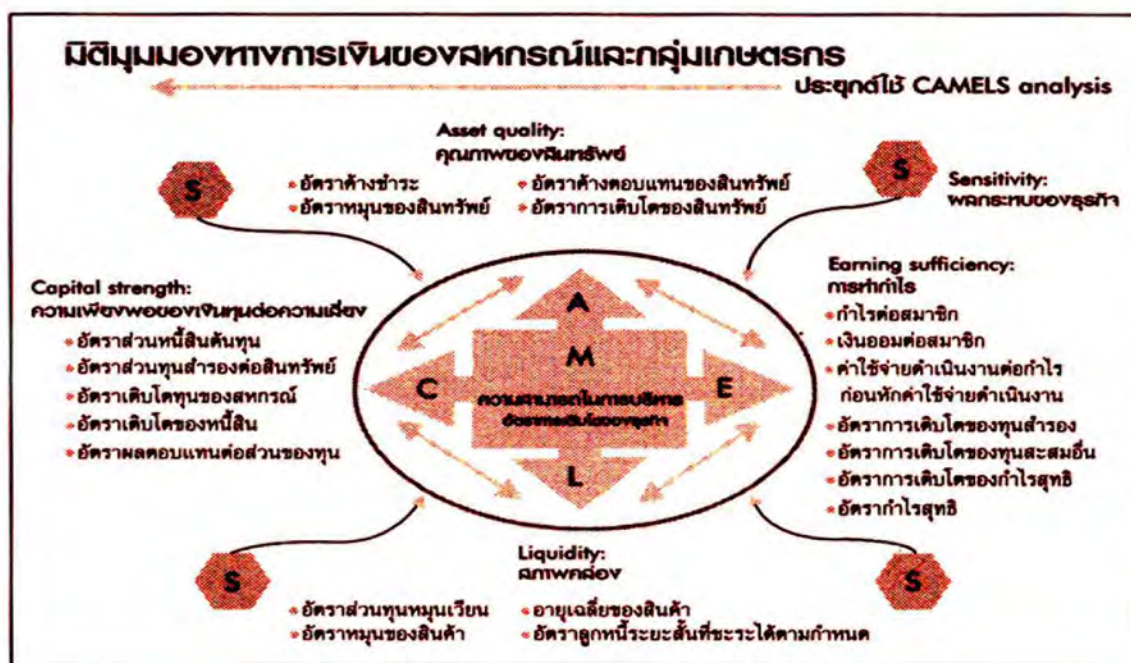
- FINANCIAL INDICATORS IN FINANCIAL SECTOR
- FINANCIAL INDICATORS IN INDUSTRIAL SECTOR
- FINANCIAL INDICATORS IN COMMERCIAL SECTOR
- FINANCIAL INDICATORS IN TRADING SECTOR
- FINANCIAL INDICATORS IN AGRICULTURE SECTOR
- FINANCIAL INDICATORS IN SERVICES SECTOR เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การประกอบการ (SECTOR) แต่ละประเภทย่อมจะมีหน่วยวัดค่าในมุมมองที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้ใช้ CAMELS จะใช้หรือไม่ใช้สูตรทางการเงินตัวใดตัวหนึ่งในการวัดค่าตามที่ต้องการ เช่น ในระบบสหกรณ์การค้ำนึ่งถึงสภาพคล่องจะไม่ตัดสินว่าหาก CURRENT RATIO ของสหกรณ์ใดมีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนก็หมายความว่า สหกรณ์นั้นๆ มีข้อด้อยที่น่าวิตกในด้านสภาพคล่อง ทั้งนี้เพราะสหกรณ์ที่มีเงินฝากมาก ย่อมมีหนี้สินมากเป็นธรรมดา

โดยความเป็นจริง สหกรณ์ต่างๆ มีขีดจำกัดในส่วนของตนเอง และก็มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน เรามักจะพบว่า กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ มีสถานะดีที่สมควรจะเป็นสหกรณ์สมบูรณ์ได้แล้ว สหกรณ์ประมงกลับไม่มีรายได้หลักจากการค้าขายสินค้า สหกรณ์การเกษตรกลับมีรายได้จากการปล่อยสินเชื่อเป็นรายได้สำคัญของสหกรณ์ หลายสหกรณ์มีการทำธุรกิจการให้เงินกู้ยืมกับสมาชิกทั้ง ๆ ที่มีใช้สหกรณ์การเงิน เช่น สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การใช้หลัก CAMELS ไม่ได้มีข้อจำกัดในการนำสูตรการเงินใดๆ มาบังคับใช้อย่างตายตัว ขึ้นอยู่กับว่า ผู้ใช้สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมและถูกต้องสอดคล้องกับความเป็นจริงแห่งธุรกิจสหกรณ์

CAMELS กับ การเตือนภัย

การใช้หลักการจัดการกับความเสียหาย (RISK MANAGEMENT) มาใช้ในหลักของ CAMELS ขึ้นอยู่กับการใช้หลัก RISK ด้านใด ตัวใดมาปรับใช้เท่านั้น เช่น การพิจารณาถึงสภาพคล่อง และการสำรองสะสม เพื่อรองรับความเสียหายจากการดำเนินงาน CAMELS จะพิจารณาไปถึง STRATEGIC RISK, LAW & REGULATIONS RISK, MARKET RISK, FINANCIAL RISK ซึ่งจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้



CAMELS กับหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในระบบสหกรณ์

คำว่า Good Governance สามารถนำมาใช้ได้ในส่วนของการ Management (M) คำนี้เป็นคำพูดที่หลายๆ คน มักจะกล่าวถึงอยู่เสมอ เนื่องจากสังคมไทยมีระบบคุณธรรมในการทำงานมาโดยตลอด เช่น หลักเมตตาธรรม หลักพรหมวิหาร หลักทริ-โอตตปปะ หลักสังคห-วัตถุธรรม หลักสัปปริษธรรม เป็นต้น ซึ่งจริงนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องแค่การปฏิบัติตน แต่ยังคงครอบคลุมถึงหลักของการสร้างความโปร่งใสที่เรายังไม่ได้มีการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับทุกระบบของการทำงานให้ถูกต้อง ให้เหมาะสม เท่านั้น ดังนั้นในการจัดสรรบุคลากรในตำแหน่งสำคัญๆ ควรจะมีการกำหนดคุณสมบัติไว้เป็นกิจลักษณะ

อันมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างจริงจัง กล่าวคือ

- ตำแหน่งประธานกรรมการ
- ตำแหน่งกรรมการ
- ตำแหน่งผู้ตรวจสอบกิจการ
- ตำแหน่งเหรัญญิก
- ตำแหน่งผู้จัดการ หรือกรรมการที่มาเป็นผู้จัดการ

การกำหนดตำแหน่งนี้ ก็อาจจะกำหนดให้แตกต่างหรือเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเภทสหกรณ์ก็ได้ แต่ก็ควรจะคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของผู้ดำรงตำแหน่งด้วยว่าจะสามารถนำพาสหกรณ์ไปสู่ความก้าวหน้าได้ คุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในสหกรณ์ อาจจำแนกออกเป็นดังนี้

ก. คุณสมบัติหลัก (เฉพาะ)

คือ ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตรงตามที่กำหนดไว้จะขาดไม่ได้ เพราะเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นอย่างมาก

ข. คุณสมบัติที่ต้องการ

เป็นคุณสมบัติที่กำหนดไว้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมอีกในบางด้าน อันเป็นเครื่องชี้ว่า ผู้นั้นมีความรู้ ความสามารถสมควรแก่การไว้วางใจให้มารับผิดชอบงาน เช่น ประสบการณ์ ความรู้ทางวิชาการ ความชำนาญงาน เป็นต้น

ก. คุณสมบัติฉบับสมบูรณ์

คุณสมบัติดังกล่าวหมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งสหกรณ์ผู้ใด หากมีคุณสมบัติในประการเหล่านี้ด้วยแล้ว ก็จะสามารถช่วยให้งาน มีความคล่องตัวขึ้นมาก และจะช่วยให้งานของสหกรณ์ราบรื่นสะดวก มากขึ้นด้วย เช่น ความสามารถทางภาษา การรู้จักคนมาก การมีความ รู้พิเศษในด้านต่างๆ การที่มีทักษะการพูดหรือมนุษยสัมพันธ์ดี บุคลิกภาพดี เป็นต้น

ดังนั้น นอกจากที่ผู้ดำรงตำแหน่งต้องมีคุณสมบัติขั้นต้นแล้ว Good Governance ยังต้องให้ผู้บริหารยึดหลักของการสร้างความ โปร่งใสให้กับสหกรณ์ด้วยการมีรายงานผลการตรวจสอบที่ถูกต้อง เพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นของสมาชิกและสาธารณชนที่พึงมีต่อ สหกรณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าถ้า นำ CAMELS ไปใช้ให้ เหมาะสมกับแต่ละ SECTOR แล้ว ก็จะเป็นหลักการที่ใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

หน้าว่าง

มิตที่ 1

**ความเพียงพอของเงินทุน
ต่อความเสี่ยง
(C-CAPITAL STRENGTH)**

หน้าว่าง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เตือนภัย : ภาวะอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นที่อาจมีผล ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ออมทรัพย์

ในปัจจุบันพบว่าทางเลือกในการออมและการลงทุนมีหลากหลายให้ผู้ออมเงินได้เลือกตัดสินใจ โดยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของอัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงที่แต่ละคนสามารถยอมรับได้ในระดับที่ต่าง ๆ กัน ซึ่งเหตุผลที่สำคัญที่คนทั่วไป เลือกที่จะออมเงิน หรือลงทุนไว้กับสถาบันการเงินก็คือ มีความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนในประเภทอื่นสามารถถอนออกได้ทันทีกรณีฉุกเฉินจำเป็น

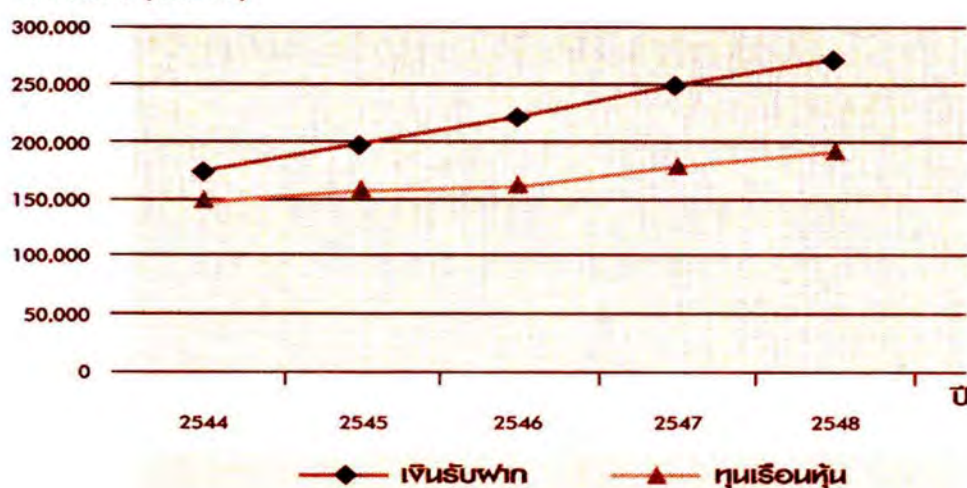
ภายหลังจากเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา การออมเงินกับสถาบันการเงินผลตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนอื่น เพราะอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำมาก แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันค่าครองชีพมีแนวโน้มสูงขึ้นจากผลกระทบของราคาน้ำมันทำให้อำนาจซื้อของผู้บริโภคลดลง เกิดภาวะเงินเฟ้อธนาคารแห่งประเทศไทยต้องใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือสกัดอัตราเงินเฟ้อ จึงเป็นสาเหตุให้สถาบันการเงินต่างๆ ต้องปรับกลยุทธ์ดอกเบี้ยเพื่อแข่งขันในด้านการตลาด ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

การรักษาปริมาณเงินออมในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์กว่า 460,000 ล้านบาท

ตารางแสดงทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 5 ปี

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548
ทุนภายใน	318,939	351,844	379,226	423,431	460,599
เงินรับฝากสมาชิก	145,463	155,377	159,039	175,936	189,058
อัตราเพิ่ม/ลด (%)	8.17	6.82	2.36	10.62	7.46
ทุนเรือนหุ้น	173,476	196,467	220,187	247,495	271,541
อัตราเพิ่ม/ลด (%)	15.27	13.25	12.07	12.40	9.72
ทุนภายนอก	21,198	28,264	38,810	56,649	80,789
กู้ยืมระยะสั้น	9,283	11,406	18,000	28,186	45,411
อัตราเพิ่ม/ลด (%)	4.72	22.87	57.81	56.59	61.11
กู้ยืมระยะยาว	11,915	16,858	20,810	28,463	35,378
อัตราเพิ่ม/ลด (%)	9.08	41.49	23.44	36.78	24.29

จำนวนเงิน (ล้านบาท)



แสดงการเปรียบเทียบเงินรับฝากกับทุนเรือนหุ้นในรอบ 5 ปี

สหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง ปัจจุบันมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,239 แห่ง ภายใต้มวลสมาชิก 2.13 ล้านบาท ทุนดำเนินงานกว่า 600,000 ล้านบาท ดำเนินงานภายใต้แหล่งเงินทุนภายในที่มาจากสมาชิกและแหล่งภายนอกในรอบ 5 ปี ดังนี้

จะเห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงมาโดยตลอด เห็นได้จากความเชื่อมั่นและไว้วางใจของสมาชิกที่มีต่อระบบสหกรณ์โดยมีปริมาณเงินออมในระบบสหกรณ์กว่า 460,000 บาท อยู่ในรูปของเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับจนถึง 190,000 ล้านบาท และการสะสมเงินค่าหุ้นของสมาชิก

กว่า 270,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.65 และร้อยละ 44.97 ของ
ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

หากเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ให้กับ
สมาชิกค่อนข้างจะดีกว่าสถาบันรับฝากเงินอื่นๆ มาโดยตลอด ปัจจุบัน
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในระดับ 1.75–
3.75% ต่อปี อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมอยู่ในระดับ 5.50–7.00% ต่อปี และ
อัตราเงินปันผลอยู่ในระดับ 6–10% ต่อปี ขณะที่ในปัจจุบันธนาคาร
พาณิชย์เปิดช่องทางการออมเงินให้ลูกค้าด้วยอัตราผลตอบแทนที่สูงทั้ง
เงินฝากระยะสั้นและเงินฝากระยะยาว โดยเงินฝากออมทรัพย์(ระยะ
สั้น)อยู่ในระดับ 1.25–4.25% ต่อปี (จ่ายดอกเบี้ยทุกเดือน) เงินฝาก
ประจำตั้งแต่ 2.50–4.75% ต่อปี และคาดการณ์ว่าแนวโน้มอัตรา
ดอกเบี้ยอาจมีการปรับตัวสูงขึ้นอีก ซึ่งแนวโน้มการปรับเปลี่ยนอัตรา
ดอกเบี้ยของสถาบันภายนอกจะเป็นเหตุจูงใจให้เงินฝากของสหกรณ์
ไหลออก

ในภาวะดอกเบี้ยขาขึ้นดังกล่าว ผู้บริหารสหกรณ์คงจะหยุดนิ่งเฉย
ไม่ได้อย่างแน่นอน ต้องหาวิธีพลิกกลยุทธ์ขึ้นมาเพื่อรักษาสมาชิกในการ
เผชิญกับการทำหายจากสถาบันการเงินอื่น เพื่อรักษาระดับการออม
ของสมาชิกให้คงอยู่ เพราะมีผลต่อสภาพคล่องทางการเงินที่สหกรณ์
ต้องรักษาไว้ให้สมดุลไม่ขาดหรือเกิน เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่
เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ
ชีวิตของสมาชิกได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในสถานการณ์ปัจจุบันที่ควรพิจารณา ดังนี้

ผู้บริหารสหกรณ์ควรมีการเฝ้าระวังติดตามข้อมูลข่าวสาร
สภาพการณ์ภายนอกอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการวิเคราะห์กระแสเงิน
ไหลเข้าและไหลออกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
เพื่อประเมินผลกระทบที่มีต่อสหกรณ์ ในการบริหารเงินได้อย่างถูกต้อง
ตามสถานการณ์

สหกรณ์ควรปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยไปตามสภาพการณ์ของตลาด
เงินภายนอกอยู่เสมอ และควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านการออมเงินกับ
สมาชิก หรือกำหนดรูปแบบเงินออมใหม่ๆ เพื่อเป็นการจูงใจและ
สามารถเป็นทางเลือกของสมาชิกเทียบเคียงกับสถาบันการเงินอื่น

การนำเงินทุนไปบริหารเพื่อหาผลตอบแทน ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับแหล่งที่ได้มาและไม่ควรขยายสินเชื่อกับสมาชิกในลักษณะกู้หนี้สัญญาใหม่ไปล้างหนี้สัญญาเดิม (Refinances) เพราะเป็นการสร้างปัญหาหนี้ระยะยาว ทำให้สมาชิกขาดวินัยทางการเงินมีหนี้สินผูกพันต่อเนื่องตลอดเวลา และอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความมั่นคงของสหกรณ์ในอนาคต

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 5 ปี (2544-2548)

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548
สหกรณ์ตามทะเบียน 31 มี.ค. 48 (สหกรณ์)	1,057	1,124	1,166	1,188	1,239
สหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ (สหกรณ์)	990	1,054	1,109	1,130	1,133
จำนวนสมาชิก (คน)	2,027,860	2,071,821	2,120,688	2,165,787	2,128,309
ปริมาณธุรกิจ (ล้านบาท)	372,430.65	439,734.28	519,595.80	588,152.90	640,266.15
รับฝากเงิน	99,206.99	98,200.55	107,328.84	120,151.87	135,227.15
ให้เงินกู้	273,223.66	341,533.73	412,266.96	467,967.54	505,008.08
จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00	19.19	15.48
ให้บริการและส่งเสริม	0.00	0.0	0.00	14.30	15.44
ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)					
รายได้ทั้งสิ้น	31,826.54	30,538.30	31,017.30	32,323.60	33,752.14
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	11,153.80	10,787.67	10,641.73	10,946.10	11,830.11
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	20,672.74	19,750.63	20,375.57	21,377.50	21,922.00
กำไรสุทธิ - สหกรณ์	967	1,020	1,071	1,104	1,102
- จำนวนเงิน	20,673.06	19,721.19	20,376.50	21,379.04	2,129.44
ขาดทุนสุทธิ - สหกรณ์	7	10	15	16	15
- จำนวนเงิน	(0.32)	(0.56)	(0.93)	(1.54)	(7.44)
ฐานะการเงิน (ล้านบาท)					
สินทรัพย์ทั้งสิ้น	378,327.89	428,565.16	472,655.64	539,944.64	600,384.28
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	43,328.55	38,111.76	30,497.30	30,999.71	26,689.37
เงินลงทุน	36,586.98	46,213.31	51,999.68	57,556.37	63,575.67
ลูกหนี้คงเหลือสุทธิ	303,977.12	341,189.44	386,722.33	447,821.98	506,558.59
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	1,482.58	1,328.25	1,583.67	1,830.56	2,099.67
สินทรัพย์อื่น	1,952.66	1,722.40	1,852.66	1,736.02	1,460.98
หนี้สินและทุนของสหกรณ์	387,327.89	428,565.16	472,655.64	539,944.64	600,384.28
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม	21,198.31	28,264.96	38,810.54	56,649.33	56,966.02
เงินรับฝาก	145,463.79	155,377.40	159,039.29	175,936.93	189,398.53
หนี้สินและอื่นๆ	5,679.21	4,184.93	7,075.81	8,669.38	28,757.23
ทุนของสหกรณ์	214,986.58	240,737.87	267,730.00	298,689.00	325,262.50

โยกเงินฝากในสหกรณ์ออมทรัพย์ ไปไว้กับสถาบันการเงินอื่น ควรคิดอีกที

เปิด “ยุคทอง” ของผู้ออมเงิน

เหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันแม้จะส่อเค้าวุ่นวายให้ต้องติดตามทุกวันอย่างไม่ควรกระพริบตา ในด้านสถานการณ์ทางการเงินก็ไม่แพ้กัน ผู้บริหารการเงินจะละเลยไม่ให้ความสนใจติดตามไม่ได้อย่างแน่นอน เพราะสถาบันการเงินหลายแห่งต่างพลิกกลยุทธ์ในการแข่งขันขยายฐานลูกค้า โดยการเสนอจุดขายการออมเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาว ด้วยอัตราผลตอบแทนที่ดึงดูดใจสูงถึง 4.25% ต่อปี จึงเป็นยุคทองที่ผู้ออมเงินมีโอกาสดำเนินการเลือกหาผลประโยชน์ที่ถูกต้องอย่างหลากหลาย ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสถาบันการเงินรูปแบบหนึ่ง คงหนีไม่พ้นที่จะต้องประสบกับผลกระทบจากแรงเสียดทานจากสถานการณ์ดังกล่าวในอันจะต้องรักษาฐานลูกค้าของตนเอง

สหกรณ์ออมทรัพย์...ทางเลือกแรกของสมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินทำธุรกิจทางการเงินเป็นหลักก็จริง แต่ก็ต้องคง “ความเป็นสหกรณ์” ไว้ให้มั่นคง เพราะสถาบันการเงินนี้มีวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับ และอยู่ภายใต้กฎหมายสหกรณ์ ซึ่งทำให้มีความแตกต่างจากสถาบันการเงินโดยทั่วไปอยู่มาก สหกรณ์ออมทรัพย์ทำ ธุรกิจร่วมกับสมาชิกเท่านั้น มุ่งบริการสมาชิกรู้จักการประหยัดโดยการออมทรัพย์ และเมื่อมีความจำเป็นก็จะให้เงินกู้

ไปใช้จ่ายตามความเหมาะสม เพื่อเป้าหมายหลักในการยกฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกให้ได้ อยู่ดี กินดี มีสุขโดยถ้วนหน้า

และการที่สหกรณ์สามารถดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเงินทุนที่มาจาก ความเชื่อมั่นศรัทธาของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ซึ่งมาจากเงินค่าหุ้นโดยหักจากเงินได้รายเดือนของสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน และเงินรับฝากที่เกิดจากความสมัครใจและไว้วางใจของสมาชิกถือเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญมาก โดยมีอัตราผลตอบแทนจากดอกเบี้ยที่สหกรณ์ให้สูงกว่าสถาบันการเงินอื่นมาโดยตลอด

ผลตอบแทนที่แท้จริงไม่ได้ต่ำอย่างที่เห็น

นอกจากดอกเบี้ยที่สมาชิกได้รับจากเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งทบต้นให้ปีละ 2 ครั้งแล้ว สมาชิกจะได้ส่วนเหลือจากการยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินได้หัก ณ ที่จ่าย 15% ตามประมวลรัษฎากรที่ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ นอกจากนี้สมาชิกสหกรณ์ยังได้รับเงินปันผลปลายปีจากเงินค่าหุ้นที่สะสมไว้อีกไม่เกินร้อยละ 10 ต่อปี และเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนของธุรกิจที่สมาชิกกระทำต่อสหกรณ์ในระหว่างปี

แสดงการเปรียบเทียบดอกเบี้ยที่ได้รับของสหกรณ์ออมทรัพย์ กับสถาบันการเงินอื่น

สหกรณ์ออมทรัพย์		สถาบันการเงินอื่น	
เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ (อัตราดอกเบี้ย 3.75%)		เงินฝากมีเงื่อนไข (อัตราดอกเบี้ย 4.25%)	
เงินต้น	100,000 บาท	เงินต้น	100,000 บาท
ดอกเบี้ย	3,750 บาท	ดอกเบี้ย	4,250.00 บาท
ได้รับการยกเว้นภาษี	- บาท	ภาษี 15% (637.50)	3,612.50 บาท
รวม	103,750 บาท	รวม	103,612.50 บาท
สามารถถอนคืนได้เมื่อมีความต้องการใช้เงิน		มีเงื่อนไขกำหนดเวลาในการถอนคืนดอกเบี้ย	
อัตราดอกเบี้ยเท่าเดิม		จะถูกปรับเปลี่ยนหากถอนไม่ตรงตามเงื่อนไข	

จะเห็นว่าเมื่อคำนวณผลตอบแทนคร่าวๆ แล้ว ถึงแม้ในปัจจุบันจะดูว่าสหกรณ์จะให้ผลตอบแทนที่น้อยกว่า แต่ไม่มีข้อจำกัดส่วนอื่นที่ทำให้สมาชิกเสียประโยชน์เมื่อมีความต้องการใช้เงิน ซึ่งผลแตกต่างเพียงเล็กน้อยนี้หากสหกรณ์นำมาปรับอัตราดอกเบี้ยให้เท่ากับสถาบันการเงินอื่น การบริหารรายได้ให้เพิ่มขึ้นของสหกรณ์จึงไม่มีทางเสี่ยงที่จะต้องเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งผลกระทบก็จะเกิดกับสมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้เงิน ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น

ความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะเป็นสถาบันการเงินที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิก โดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก จุดหมายปลายทางของความสำเร็จก็เพื่อให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อันจะนำไปสู่การยกระดับชีวิตของสมาชิกได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นความสำเร็จของสถาบันการเงินนี้จึงขึ้นอยู่กับบทบาทของสมาชิกเป็นสำคัญดังนี้

บทบาทในฐานะเป็นสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์จะต้องให้ความร่วมมือในกิจการของสหกรณ์เป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยยึดถือปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ให้การอุดหนุนและทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการออมทรัพย์เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างให้มีวินัยทางการเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินจำเป็นแล้วยังสามารถเป็นทุนของสหกรณ์ในการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อแก้ปัญหาเดือดร้อนทางการเงิน อันบรรลุมิตรภาพประสงค์ของสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

บทบาทในฐานะเป็นเจ้าของสหกรณ์ เจ้าของสหกรณ์จะต้องมีหน้าที่กำกับดูแลให้สหกรณ์ของตนเองเจริญก้าวหน้าดำเนินกิจการประสบผลสำเร็จ โปร่งใส มีเสถียรภาพสามารถอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกได้อย่างแท้จริง ตลอดจนมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจแก่สมาชิกและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นนอกจากการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสหกรณ์แล้ว บทบาทของสมาชิกก็เป็นกลไกสำคัญอีกประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จมีความเจริญก้าวหน้าด้วยการที่สมาชิกควรมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน ตลอดจนให้การส่งเสริมและสนับสนุน กับกิจการของสหกรณ์ ขบวนการสหกรณ์ก็必将มีความเข้มแข็งมั่นคงสืบไป

หน้าว่าง

มิตที่ 2

คุณภาพของสินทรัพย์
(A-ASSET QUALITY)

ภาวะหนี้ชำระไม่ได้ตามกำหนด ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกร

ธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจสำคัญธุรกิจหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยดำเนินการจัดหาเงินทุนให้สมาชิกและสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรอื่นกู้ยืม เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการครองชีพ แต่เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนภัยธรรมชาติและโรคที่เกิดในสัตว์ ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพโดยเฉพาะภาคการเกษตร สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจึงมีหนี้ค้างชำระตามกำหนด ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้พยายามหาวิธีทางที่จะแก้ไขเพื่อป้องกันและลดการเกิด NPL หรือสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในปี 2548 จำนวนรวม 10,527 แห่ง (สหกรณ์ภาคการเกษตร 3,716 แห่ง นอกภาคการเกษตร 2,210 แห่ง และกลุ่มเกษตรกร 4,601 แห่ง) พบว่ามีจำนวนสมาชิกกว่า 6.91 ล้านราย (ภาคการเกษตร 3.78 ล้านราย นอกภาคการเกษตร 2.69 ล้านราย และกลุ่มเกษตรกร 0.44 ล้านราย) มีหนี้สินกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวม 576,798.38 ล้านบาท

ยอดให้กู้ระหว่างปีมีมูลค่ากว่า 5 แสนล้านบาท

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร บริหารจัดการเงินทุนทั้งสิ้น 723,604.16 ล้านบาท ด้วยการดำเนินธุรกิจรวม 5 ด้าน (การรับฝาก

เงิน การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล และการให้บริการส่งเสริมการเกษตร) มีมูลค่าทั้งสิ้น 812,264.95 ล้านบาท โดยธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจที่มีมูลค่าสูงสุด 559,358.17 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68.86 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 7.87

การให้สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์นอกภาคเกษตร ร้อยละ 93.87 โดยอยู่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ 518,817.58 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.75 และเงินให้กู้ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อประเภทระยะยาว ร้อยละ 77.98 ของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อทั้งสิ้น

มูลค่าธุรกิจสินเชื่อจำแนกตามภาคสหกรณ์/กลุ่มฯ และประเภทเงินทุน ปี 2548

ประเภท	ประเภทเงินให้สมาชิกกู้ (ล้านบาท)				รวม	
	สั้น	ปานกลาง	ยาว	พิเศษ	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
สหกรณ์ภาคเกษตร	19,905.93	12,551.23	1,137.06	-	33,594.22	6.01
สหกรณ์นอกภาคเกษตร	49,602.65	525.06	435,042.61	39,920.08	525,090.40	93.87
กลุ่มเกษตรกร	610.68	59.66	3.21	-	673.55	0.12
รวม (ล้านบาท)	70,119.26	13,135.95	436,182.88	39,920.08	559,358.17	100.00
รวม (ร้อยละ)	12.53	2.35	77.98	7.14	100.00	

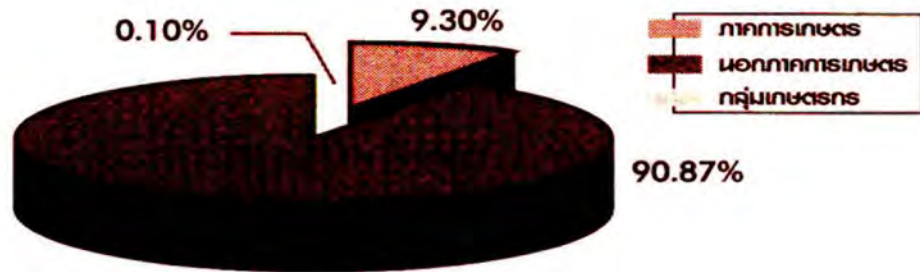
เงินให้กูระหว่างปี 3 ลำดับ ตามกลุ่มจังหวัด CEO

ลำดับที่	เขตตรวจราชการ	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	ล้านบาท
1.	ส่วนกลาง	กรุงเทพมหานคร	192,534.57
2.	เขตตรวจราชการที่ 13	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (1)	41,669.37
3.	เขตตรวจราชการที่ 1	ภาคเหนือตอนบน (1)	37,200.35

ลูกหนี้เงินกู้คงเหลือสิ้นปีอยู่เกือบ 6 แสนล้านบาท

สิ้นปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีลูกหนี้เงินให้กู้คงเหลือสิ้นปี 576,798.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10.89 ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์นอกภาคเกษตร ร้อยละ 90.87 โดยอยู่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ 516,116.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.48 และส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะยาว

**ลูกหนี้เงินกู้คงเหลือสิ้นปี
จำแนกตามภาคสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร**



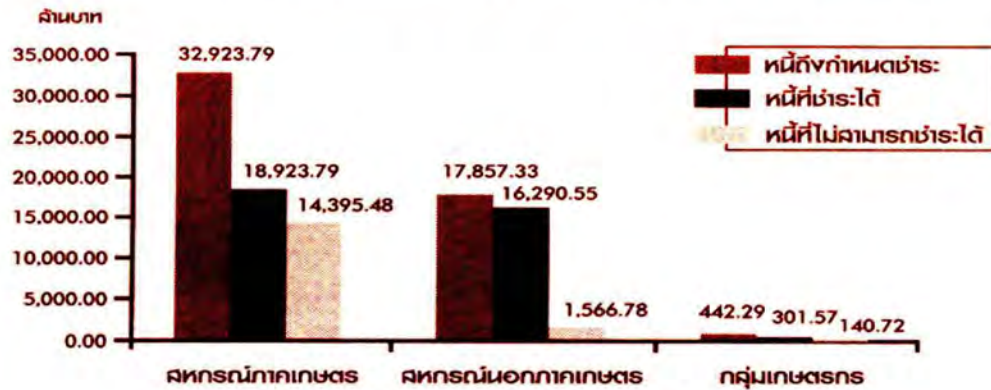
ลูกหนี้เงินกู้คงเหลือสิ้นปี 3 ลำดับ ตามกลุ่มจังหวัด CEO

ลำดับที่	เขตตรวจราชการ	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	ล้านบาท
1.	ส่วนกลาง	กรุงเทพมหานคร	193,627.54
2.	เขตตรวจราชการที่ 13	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (1)	41,170.87
3.	เขตตรวจราชการที่ 1	ภาคเหนือตอนบน (1)	39,157.56

หนี้ค้างชำระตามกำหนด มูลค่า 16,102.98 ล้านบาท

ในจำนวนลูกหนี้เงินให้กู้คงเหลือสิ้นปีจำนวน 576,798.38 ล้านบาท มีลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนดในภาพรวม 16,102.98 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.44 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 43.48 เนื่องจากมีการปรับโครงสร้างหนี้ในระหว่างปี ในจำนวนหนี้ค้างชำระตามกำหนดนับว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรมีจำนวนสูงสุด 14,395.48 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.72 ของหนี้ถึงกำหนดชำระ

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบระหว่างหน้าที่ถึงกำหนดชำระ หน้าที่ชำระได้ และหน้าที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนดของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร



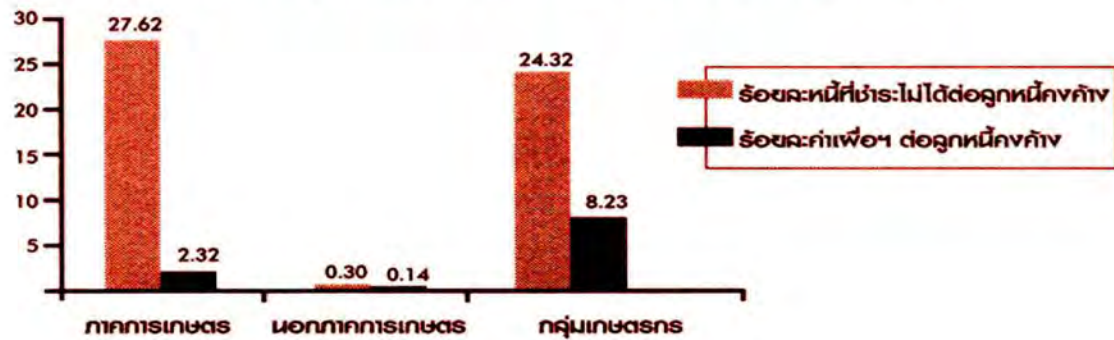
ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด 3 ลำดับตามกลุ่มจังหวัด CEO

ลำดับที่	เขตตรวจราชการ	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	ล้านบาท
1.	เขตตรวจราชการที่ 13	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (1)	1,908.42
2.	เขตตรวจราชการที่ 1	ภาคเหนือตอนบน (1)	1,814.93
3.	เขตตรวจราชการที่ 14	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (2)	1,444.42

ตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ประมาณ 2 พันล้านบาท

ณ วันสิ้นปี สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้เพื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ตามบัญชี จำนวน 1,987.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของลูกหนี้คงค้างสิ้นปี ในจำนวนนี้เป็นค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญของกลุ่มเกษตรกรสูงสุด ร้อยละ 8.23 และเมื่อเปรียบเทียบหน้าที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดต่อลูกหนี้คงค้างสิ้นปีในภาพรวมมีร้อยละ 2.79 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าร้อยละค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อลูกหนี้คงค้างสิ้นปี แสดงให้เห็นว่าควรจะต้องมีการพิจารณาจัดสรรการสำรองหนี้สูญให้เหมาะสมกับระดับของลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เพื่อลดความเสี่ยงของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงาน

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบระหว่างร้อยละหนี้ที่ชำระไม่ได้ต่อลูกหนี้ กงกัฟ และร้อยละค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อลูกหนี้ กงกัฟ



สรุป

แม้ว่าหนี้ค้างชำระตามกำหนดจะลดลงจากปีก่อน เนื่องจากการปรับโครงสร้างหนี้แต่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรยังคงมีหนี้ค้างดังกล่าวที่ต้องเฝ้าระวังในการบริหารลูกหนี้ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้ส่งผลต่อสภาพคล่องทางการเงิน และสามารถสร้างมูลค่าธุรกิจให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสหกรณ์ภาคเกษตรและกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้การหาวิธีแก้ปัญหาให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง พร้อมติดตาม ประเมิน และรายงานผลเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง จะเป็นการสร้างคุณภาพลูกหนี้ให้มีคุณภาพ

หน้าว่าง

มคอที่ 3

**ขีดความสามารถในการบริหาร
(M-MANAGEMENT ABILITY)**

จุดประกาย..ปรับประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

วิกฤตเศรษฐกิจโลก...สู่การมุ่งมั่นปรับปรุงองค์กร

หลังจากที่ได้เผชิญวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันและภาวะการถดถอยต่ำของเศรษฐกิจโลกมาหลายครั้งรวมทั้งการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องแข่งขันการค้ากับประเทศอื่น ประเทศชั้นนำ ทุกประเทศจึงมุ่งกระตุ้นองค์กรประเภทต่างๆของตนเองให้หันมามุ่งมั่นปรับประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Efficiency) ของตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) มาโดยตลอด

จวบจนทุกวันนี้ ประสบการณ์ของการมุ่งมั่นปรับประสิทธิภาพการดำเนินงานดังกล่าวในประเทศเหล่านั้น ได้บ่งบอกว่าการมีประสิทธิภาพการดำเนินงานนั้นเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เศรษฐกิจของตนเองถดถอยตามความผันผวนของเศรษฐกิจทั้งในประเทศและของโลกเหมือนประเทศอื่น ด้วยเหตุนี้เองจึงได้มีการพัฒนาวิธีการใหม่ๆ สำหรับวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรต่างๆเพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับประสิทธิภาพการดำเนินงานและได้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน องค์กรหลายแห่งมักนิยมใช้อัตราส่วนระหว่างผลผลิตกับปัจจัยการผลิตหรือที่เรียกกันว่า ผลิตภาพทางการผลิตที่ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Productivity วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของตนเอง อัตราส่วนดังกล่าวจะนิยมใช้ทั้งที่เป็นอัตราส่วนทางด้านกายภาพและอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีที่ใช้ค่อนข้างง่ายและสะดวก

แต่อย่างไรก็ตาม การใช้อัตราส่วนทางการเงินวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรได้เกิดมีข้อจำกัดบางประการเมื่อปัจจัยการผลิตและผลผลิตในกระบวนการผลิตและการให้บริการนั้นมีมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไปแล้ว การวัดผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนผลิตภาพทางการเงินก็อาจจะยุ่งยากในการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงแต่ละอัตราส่วน เนื่องจากจำเป็นต้องให้น้ำหนัก ความสำคัญของอัตราส่วนแต่ละด้าน นอกจากนั้น การเทียบเคียงมาตรฐาน (Benchmarking) และการหาข้อปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก ด้วยเหตุที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนในเชิงความหมายของคำว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานว่า องค์กรใดควรจะเป็นต้นแบบในการเทียบเคียงของตนเองได้อย่างชัดเจน

DEA เครื่องมือวัดประสิทธิภาพองค์กร

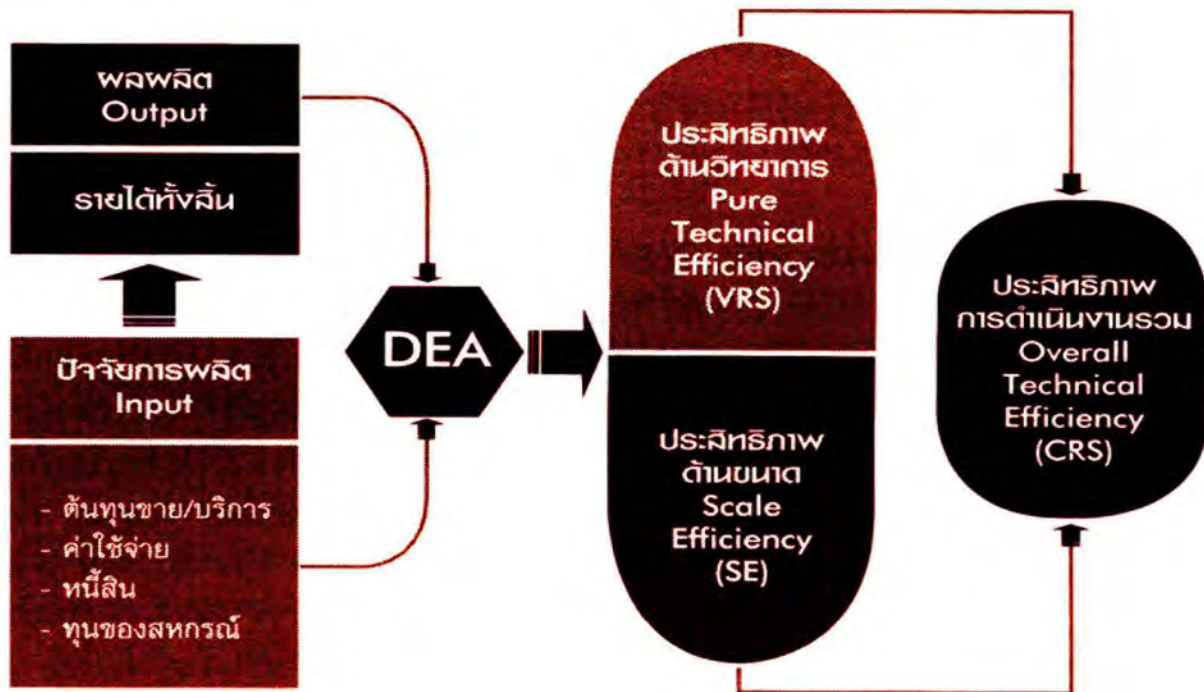
Data Envelopment Analysis (DEA) ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ที่สามารถวัดได้ ทั้งในกรณีที่องค์กรนั้นมีผลผลิตและปัจจัยการผลิตหลายๆ อย่าง (Multi-output and Multi-input) รวมทั้งไม่จำเป็นต้องกำหนด รูปแบบสมการผลผลิตและตัวถ่วงน้ำหนักลงไปเหมือนการใช้อัตราส่วนผลิตภาพทางการเงิน ทั้งนี้ผลของ DEA ยังสามารถขยายไปสู่การเทียบเคียงมาตรฐาน (Benchmarking) และการหาข้อปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้ด้วย (รายละเอียดทางด้านวิชาการสามารถอ่านเพิ่มเติมได้จาก Krasachat, W. and Chimkul, K. 2006.)

การใช้แบบจำลอง DEA นี้จะเป็นการมุ่งวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานรวม (Overall Technical Efficiency) ขององค์กรแต่ละแห่งด้วยการเปรียบเทียบกันภายในกลุ่มกันเอง แล้วจะนำผลมาสะท้อนให้เห็นเฉพาะความสามารถขององค์กรทั้งระบบในการจัดการภายใต้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้เกิดผลผลิตมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ หลังจากนั้นก็จะวิเคราะห์ที่มาของประสิทธิภาพการดำเนินงานดังกล่าวว่าเกิดมาจากประสิทธิภาพด้านวิชาการ (Pure Technical Efficiency) จากการใช้วิชาการได้อย่างเหมาะสม หรือประสิทธิภาพด้านขนาด (Scale Efficiency) จากการมีขนาดการดำเนินงานที่เหมาะสม (Optimal Scale) หรือไม่ อย่างไร

แบบจำลอง DEA สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จุดประกายเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งใช้แบบจำลอง DEA โดยได้กำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตคือรายได้ทั้งสิ้น กับปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนขาย/บริการ, ค่าใช้จ่าย, หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ ตามแบบจำลอง ดังนี้

แบบจำลอง DEA วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร



แหล่งที่มาของประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ประสิทธิภาพการดำเนินงานรวมวิเคราะห์ได้จากประสิทธิภาพด้านวิชาการ และประสิทธิภาพด้านขนาด มีรายละเอียด ดังนี้

ประสิทธิภาพการดำเนินงานรวม

ประสิทธิภาพด้านวิชาการ

ความสามารถในการใช้เทคนิควิทยาการต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะประกอบไปด้วยวิทยาการด้านการผลิตและด้านการจัดการสำหรับจัดสรรปัจจัยการผลิตที่มีอยู่เพื่อให้ได้ผลผลิตมากกว่าองค์กรอื่น

ประสิทธิภาพด้านขนาด

ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงขนาดธุรกิจด้วยการเพิ่มหรือลดขนาดของการใช้ปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลิตภาพทางการผลิตโดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเทคนิควิทยาการใดๆ

สรุป

ในการดำเนินงานใดๆ จะมีวิธีการดำเนินงานได้มากกว่า 1 วิธี และวิธีการดำเนินงานที่ได้ผลผลิตสูงสุดจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด ย่อมหมายถึงการเสียต้นทุนในการดำเนินงานน้อยที่สุดหรือหมายถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุด สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานขึ้นอยู่กับ การนำความรู้เทคนิค และวิทยาการ จัดการปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด

พระราชดำริลพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือความสามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน 2538

บุคลากรกองทุนสวนยาง ก้าวขึ้น สู่การเป็น “ฮับ” ในอนาคต

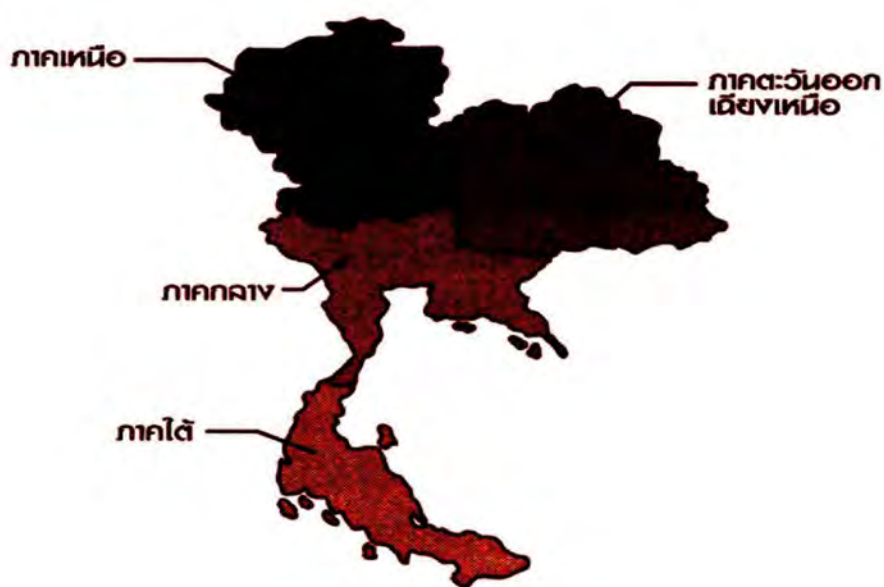
คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ รักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้วันที่ 10 เมษายนของทุกปี เป็นวันยางพาราแห่งชาติ และประกาศให้เป็นพืชยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาประเทศ ในปี'47 พร้อมกล่าวว่า ยางพาราจัดเป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่มีบทบาทและความสำคัญมากตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และมีแนวโน้มทวีความสำคัญขึ้นเป็นลำดับตามความต้องการใช้ยางพาราในตลาดโลกมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น ในขณะนี้ผลผลิตแม้จะเพิ่มขึ้น แต่ยังมีสัดส่วนน้อยกว่าความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการจากจีน อินเดีย และญี่ปุ่น ส่งผลให้ราคายางในตลาดโลกสูงขึ้น

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกธรรมชาติอันดับ 1 ของโลก ผลิตยางธรรมชาติได้ทั้งหมด 2.9 ล้านตัน หรือ 90% ของปริมาณยางที่ได้ผลิตได้ ส่งออกในรูปลูกค้าการส่งออกทั้งสิ้น 137,605 ล้านบาท อีก 10% ใช้ภายในประเทศเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูปส่งออกได้มูลค่า 78,659 ล้านบาท ดังนั้นไทยในฐานะผู้ส่งออกยางรายใหญ่น่าจะได้รับผลดีจากการสูงขึ้นของราคายางในตลาดโลก ปัจจุบันรัฐบาลได้เร่งส่งเสริมเกษตรกรให้เพาะปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นสูงเพิ่มรองรับผลผลิตที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้ามากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เปิดเผยว่าจากการวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์กองทุนสวนยางทั่วประเทศพบว่า มีจำนวนมากถึง 725 แห่ง น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายธุรกิจยางพาราได้ดี หรือเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดยางพาราของประเทศไทย หรือ “ฮับ” ในอนาคต เพื่อสร้างศักยภาพด้านการแข่งขันและเกิดการพัฒนายที่ยั่งยืน รวมถึงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างยางและผลิตภัณฑ์ยางของประเทศและจะเป็นการเชื่อมต่อการก้าวขึ้นสู่การเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้นำด้านการผลิตและส่งออกยางพาราของโลก อันจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราของไทย พร้อมนี้ได้นำเสนอพื้นที่ และผลประกอบการของสหกรณ์กองทุนสวนยางไว้ดังนี้

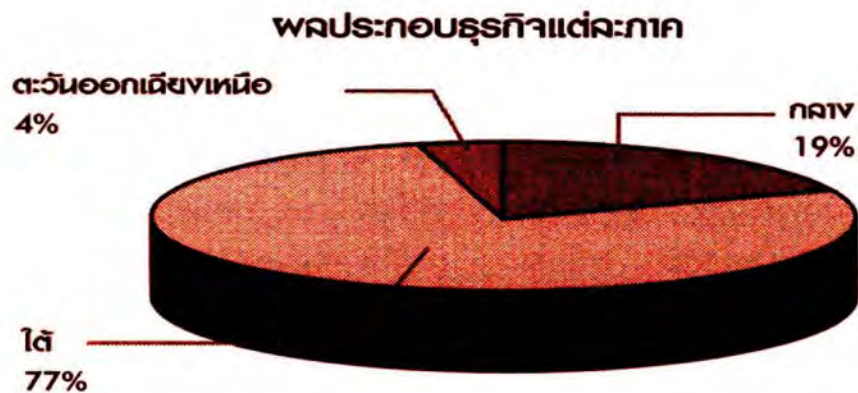
พื้นที่และขนาดของธุรกิจ

จำนวนสหกรณ์กองทุนสวนยางในประเทศไทยที่ประกอบธุรกิจยางพารา มีจำนวนทั้งหมด 725 แห่ง (สมาชิก 71,156 คน) แบ่งเป็นพื้นที่ภาคกลาง 54 แห่ง (8 จังหวัด) ภาคเหนือ 8 แห่ง (1 จังหวัด) ภาคใต้ 611 แห่ง (14 จังหวัด) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 52 แห่ง (17 จังหวัด) ขนาดของธุรกิจสหกรณ์กองทุนสวนยาง พบว่า 66% เป็นธุรกิจขนาดใหญ่-ใหญ่มาก ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกตั้งแต่ 30-1,156 คน ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 1 แสน-98 ล้านบาท และมีรายได้ธุรกิจอยู่ระหว่าง 2 หมื่น-1,480 ล้านบาท



ผลประกอบการ

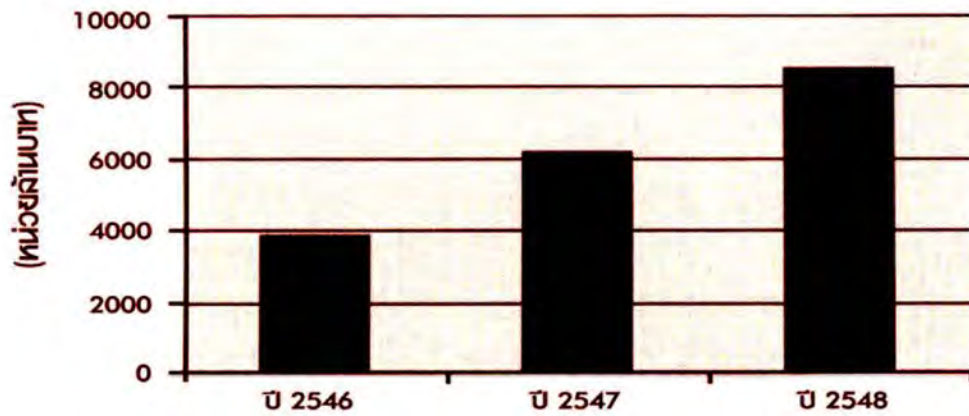
ปี 2548 สหกรณ์กองทุนสวนยาง จำกัด จำนวน 630 แห่ง ประกอบธุรกิจผลิตยางพาราธรรมชาติและจำหน่ายได้ทั้งหมด 8,590 ล้านบาท คิดเป็น 6% ของมูลค่าการส่งออกยางทั่วประเทศ ผลประกอบธุรกิจแต่ละภาค พบว่า 77% ภาคใต้ผลิตและจำหน่ายได้มากที่สุด 6,622 ล้านบาท 19% ภาคกลาง 1,614 ล้านบาท และ 4% ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 354 ล้านบาท สำหรับผลประกอบการถือว่าประสบผลสำเร็จมีผลกำไร 427 แห่ง เป็นเงิน 140 ล้านบาท หรือ 68% ของสหกรณ์กองทุนสวนยางทั้งหมด โดยมีกำไรเฉลี่ย 1,745 บาทต่อคน และมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเป็นเงิน 135,048 บาทต่อปี หรือ 11,254 บาทต่อเดือน



แนวโน้ม

ปีที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถนำรายได้จากการผลิตและจำหน่ายยางพาราเข้าประเทศได้สูงเป็นอันดับ 5 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด หรือมีมูลค่า 1.48 แสนล้านบาทอนาคต และจะยังคงมีแนวโน้มทวีความสำคัญขึ้นเป็นลำดับตามความต้องการใช้ยางพาราในตลาดโลก ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมาราคาที่เกษตรกรได้รับเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 37.76 บาท/กิโลกรัมในปี 2546 เป็น 44.13 และ 53.57 บาท/กิโลกรัมในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ และยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงต้นปี 2549 ซึ่งส่งผลต่อผลผลิตยางพาราของสหกรณ์กองทุนสวนยางสามารถจำหน่ายได้เพิ่มขึ้นในทุกปีเช่นกัน ซึ่งช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา จาก 3,918 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 6,225 และ 8,590 ล้านบาท ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ และจะยังคงเพิ่มต่อเนื่องในปี 2549

รายได้จำหน่ายพลผลิตธัญพวธา ช่วงปี 2546-48



สรุป

ที่ผ่านมาพบว่ายังขาดการเชื่อมโยงธุรกิจยางระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน หรือระหว่างภาคธุรกิจกับภาคสหกรณ์ หรือ ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม เพื่อการเตรียมพร้อมก้าวขึ้นสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดยางพาราของประเทศไทย หรือ “ฮับ” ในอนาคต และเชื่อมต่อก้าวขึ้นสู่การเป็นศูนย์กลางและผู้นำด้านการผลิตและส่งออกยางพาราของโลก ซึ่งจะสามารถควบคุมหรือกำหนดผลผลิตและมาตรฐานของยางได้ ส่งผลให้ได้ราคาที่ยังเพิ่มสูงขึ้น และสามารถขยายไปสู่การทำธุรกิจครบวงจรในอนาคตซึ่งจากการที่ไทยต้องนำเข้าผลิตภัณฑ์ยางแปรรูปจากต่างประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมากๆ ทั้งที่บ้านเราเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติอันดับ 1 ของโลก และผลิตภัณฑ์ยางแปรรูปที่นำเข้านั้นล้วนแต่ผลิตจากวัตถุดิบที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออก ดังนั้น รัฐควรเร่งหามาตรการหรือแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางในประเทศเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดพื้นที่นำร่องการก่อสร้างโรงงานต้นแบบ สำหรับใช้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพ เปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพื่อให้เกษตรกรมีทักษะการแปรรูปยางในเชิงอุตสาหกรรมมากขึ้น ตลอดจนตั้งหน่วยงานกำกับดูแลมาตรฐานของยางเพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพยางให้ได้ราคาดี ฉะนั้นการก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดยางพาราของประเทศไทย หรือ “ฮับ” ในอนาคตของสหกรณ์กองทุนสวนยางจึงไม่ใช่เป็นเรื่องที่ไกลเกินฝันหากได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องผลักดัน

เทคโนโลยีสารสนเทศ...ทางรอด เพื่อพัฒนาสหกรณ์

ปัจจุบันสู่เปลี่ยนแปลงอนาคต

ในปัจจุบันและอนาคต แนวโน้มการประกอบธุรกิจในโลกกำลังเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยรูปแบบที่จะเปลี่ยนไป รูปแบบการแข่งขันจะเปลี่ยนจากการแข่งขันระหว่างบริษัท ไปเป็นการแข่งขันระหว่างเครือข่าย แนวโน้มที่คู่แข่งทางการค้าจะหันมาร่วมมือกันในบางด้านเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย เช่น การรวมกลุ่มกัน แนวโน้มสำคัญอีกด้านหนึ่งก็คือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต มาใช้กับการทำธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้มีแนวโน้มว่าจะมีการให้บริการต่างๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายเฉพาะภายในมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นบริการจากภาครัฐ เช่น การให้บริการด้านภาษี การนำเข้าส่งออก หรือการให้บริการด้านศุลกากรอื่นๆ เป็นต้น หรือบริการจากเอกชนในส่วนที่สนับสนุนการทำการค้า เช่น บริการด้านธนาคาร บริการด้านการขนส่ง บริการด้านอื่นๆ เป็นต้น

ร่วมมือเพื่อเอาชนะอุปสรรคร่วมกัน

ปัญหาในปัจจุบันที่พบทั่วไป

- ขาดอำนาจในการต่อรอง หากซื้อจำนวนน้อยราคาแพงเกินควร และได้เงื่อนไขที่ไม่ดี หรือจำเป็นต้องรับภาระหนักในการจัดการกับความเสียหายหากซื้อจำนวนมากเกินไป

- ช่องทางในการขายที่จำกัด ค่าใช้จ่ายสูง ผ่านคนกลางและได้ราคาต่ำ

- การประสานงานภายในองค์กรขาดความรวดเร็วและแม่นยำ

- การผลิตไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ไม่ยืดหยุ่น

- การบริหารสินค้าคงคลังขาดประสิทธิภาพ สินค้าค้างสต็อก เก่าเก็บ ล้าสมัย เสียหาย ขำรุค

เมื่อมองปัญหาเหล่านี้ให้ครบวงจรแล้ว จะพบว่าหลายปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงด้วยองค์กรเดียว สิ่งสำคัญที่สุดคือ “การร่วมมือกัน เพื่อเอาชนะอุปสรรคร่วมกัน”

แนวทางการแก้ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการปรับปรุงระบบขั้นตอนการทำงาน ควบคู่กับการนำเอาระบบข้อมูลสารสนเทศเข้ามาช่วยปรับปรุงระบบ ขั้นตอนการทำงาน ควบคู่กับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้งานเพื่อสนับสนุนระบบงาน

ศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีวิสัยทัศน์... “มุ่งพัฒนาระบบ สร้างองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้บริการระบบสารสนเทศที่ดีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร”

เป้าประสงค์ที่คาดหวังของศูนย์ข้อมูลฯที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สามารถให้บริการสารสนเทศทางการเงินเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนางานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างครบวงจร เช่น สนับสนุนการวางแผน การกำหนดนโยบายมาตรการสำคัญ การตัดสินใจ การเตือนภัยทางการเงิน การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดทางการเงิน ทั้งในระดับจุลภาคและระดับมหภาค

เปิดแหล่งข้อมูลข้อมูลทางการเงิน

จากเว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1. พิมพ์ HYPERLINK "http://www.cad.go.th" www.cad.go.th ซึ่งเป็นชื่อเว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในช่อง Address ของ Internet Explorer



2. เมื่อเข้าสู่เว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้ว ให้เลื่อนหน้าเว็บไซต์ลงมาด้านล่าง จนพบหัวข้อที่ชื่อว่า "ศูนย์สารสนเทศทางการเงิน" ซึ่งมี 2 เมนู ได้แก่

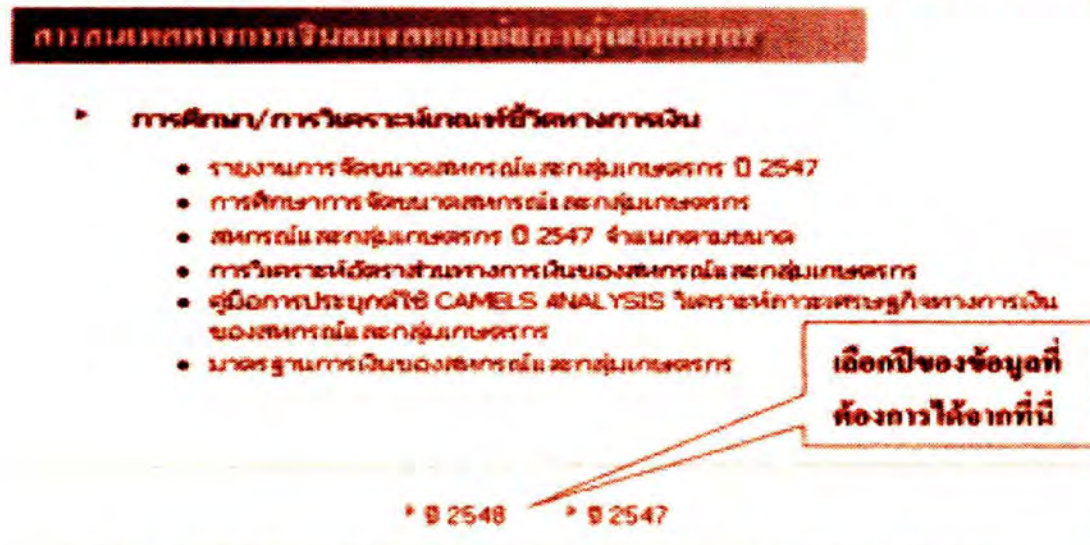
1. สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มฯ
2. ศูนย์ข้อมูลสหกรณ์และกลุ่มฯ



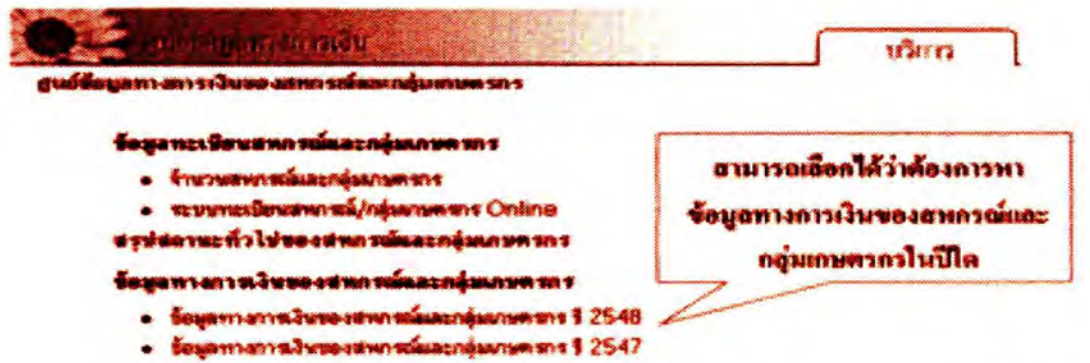
3. ในกรณีที่คลิกเลือก "สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มฯ" จะพบหน้าเว็บไซต์ที่มีรายละเอียดของสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร



3.1 ในกรณีคลิกเลือกเมนูตามต้องการ ตัวอย่างเช่น “การศึกษา/การวิเคราะห์เกณฑ์ชีวิตทางการเงิน” จะพบหน้าเวบไซต์ดังภาพข้างล่าง



4. ในกรณีที่คลิกเลือก “ศูนย์ข้อมูลสหกรณ์และกลุ่มฯ” จะพบหน้าเวบไซต์ที่มีรายละเอียดข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร



4.1 ในกรณีคลิกเลือกเมนูตามต้องการ ตัวอย่างเช่น “ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2548” จะพบหน้าเวบไซต์ดังภาพข้างล่าง

ศูนย์ข้อมูลทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น D 2548

- ข้อมูลระบบบัญชีทางการเงินของสำนักงานและกลุ่มองค์กร D 2548
 - **สามารถดาวน์โหลดระบบปฏิบัติงานทางการเงินของสำนักงานและกลุ่มองค์กร**
 - รายสำเนียงการตรวจบัญชีสหกรณ์ 1-10
 - รายละเอียดตรวจราชการ
 - รายจังหวัด
 - **สามารถดูโครงสร้างอาคารเกษตรรายสินค้าเกษตร รหัสปฏิบัติงานสำนักงานและกลุ่มองค์กร**
 - รายสินค้าเกษตร
 - รายสำเนียงการตรวจบัญชีสหกรณ์ 1-10
 - รายละเอียดตรวจราชการ
 - รายจังหวัด

ดังนั้นท่านสามารถเลือกดูข้อมูลได้ตามรายการแต่ละหัวข้อที่ปรากฏในหน้าเว็บไซต์นี้

หลักสำคัญ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว สะดวก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงในข้อหนึ่งที่ว่า “ระบบสารสนเทศที่ดีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานได้”

มาตรฐานการเงิน : สหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรพร้อมร่วมนำกับ ดูแลและเฝ้าระวังทางการเงิน

มาตรฐานการเงิน

มาตรฐานการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร หมายถึง ตัวชี้วัดทางการเงินที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับเทียบเคียงเพื่อเป็นแนวทางทำให้เกิดผลดีต่อการกำกับดูแลการเงินของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ ตัวชี้วัดการเงินนั้นต้องเที่ยงตรง ชัดแจ้งเพื่อให้สามารถนำไปเทียบเคียงได้อย่างถูกต้องตรงกัน และแสดงถึงคุณภาพการบริหารการเงิน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน

การกำหนดมาตรฐานการเงิน

มาตรฐานการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นมาตรฐานระดับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่กำหนดขึ้นตามประเภทและขนาดสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยมีเป้าหมายให้มาตรฐานนี้เป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแลเพื่อกำกับดูแลและเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรฐานการเงินในการประยุกต์ใช้ 3 ระดับดังต่อไปนี้

มาตรฐานขั้นสูง

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในมาตรฐานขั้นสูงควรมี ความเสี่ยงของเงินทุน คุณภาพของสินทรัพย์ ชัดความสามารถในการบริหารจัดการ การทำกำไร และสภาพคล่อง อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในขนาดและประเภทเดียวกัน ถือว่าได้ระดับสูงกว่ามาตรฐานเมื่อเทียบในกลุ่ม เวลา และสถานการณ์เดียวกัน

มาตรฐานที่เพ็ชวพอ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในมาตรฐานที่เพ็ชพอควรจะมี ความเสี่ยงของเงินทุน คุณภาพของสินทรัพย์ ซีดความสามารถในการบริหารจัดการ การทำกำไร และสภาพคล่อง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในขนาดและประเภทเดียวกัน ถือว่าได้ระดับมาตรฐานเมื่อเทียบในกลุ่ม เวลา และสถานการณ์เดียวกัน

มาตรฐานขั้นต่ำ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในมาตรฐานขั้นต่ำควรมี ความเสี่ยงของเงินทุน คุณภาพของสินทรัพย์ ซีดความสามารถในการบริหารจัดการ การทำกำไร และสภาพคล่อง อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในขนาดและประเภทเดียวกัน ถือว่าได้ระดับต่ำกว่ามาตรฐานเมื่อเทียบในกลุ่ม เวลา และสถานการณ์เดียวกัน

รูปแบบการกำหนดมาตรฐานการเงิน

มาตรฐานการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้วิเคราะห์ ภายได้มาตรฐาน 3 มิติ อันได้แก่

1) มาตรฐานตามมุมมองทางการเงิน (Financial Standard) ได้นำ 6 มิติของ CAMELS Analysis มาดัดแปลงและประยุกต์ใช้กับสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร เป็น 5 มิติด้วยกันคือ

มิติที่ 1: C-Capital strength : ความเข้มแข็งของเงินทุน

ความเสี่ยงของเงินทุนเป็นความเสี่ยงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการ จัดหาเงินทุนในรูปของการก่อหนี้ผูกพัน เงินทุนปริมาณเท่าใดถึงเพียง พอที่จะปกป้องเจ้าหนี้ และเงินทุนปริมาณเท่าใดที่จะทำให้เจ้าของ พอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับ เงินทุนในที่นี้หมายถึงเงินทุนส่วนของ เจ้าของ ซึ่งประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับ และกำไรสะสม

มิติที่ 2: A-Asset quality : คุณภาพของสินทรัพย์

คุณภาพของสินทรัพย์เป็นการวิเคราะห์ว่าสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ ตามที่ปรากฏในงบดุลได้ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

สินทรัพย์ที่จะวัดประสิทธิภาพในที่นี้คือ ลูกหนี้ สินค้าคงคลัง และสินทรัพย์รวม

มิติที่ 3: M-Management capability: ชีตความสามารถในการบริหารความสามารถในการบริหารงานเป็นปัจจัยสำคัญของกิจการ ในการนำปัจจัยทางการเงินสร้างมูลค่าเพิ่มท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่กิจการประสบอยู่ให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มิติที่ 4: E-Earning sufficiency : การทำกำไร

การทำกำไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในเชิงธุรกิจของกิจการ ในปัจจุบันนักวิเคราะห์จำนวนมากให้ความสนใจกับอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ขณะเดียวกันอัตรากำไรสุทธิ อัตราค่าใช้จ่าย ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อวัดประสิทธิภาพในการทำกำไร และเพื่อหาแนวโน้มของกำไรของกิจการ

มิติที่ 5: L-Liquidity : สภาพคล่อง

สภาพคล่อง เป็นการพิจารณาความเพียงพอของเงินสดหรือสินทรัพย์ที่มีสภาพใกล้เคียงเงินสด รวมถึงสินทรัพย์อื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย สภาพคล่องวัดได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคำนวณได้จากสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน

2) มาตรฐานตามประเภท (Type Standard) ประเภทสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทยได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 7 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์อর্থทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

3) มาตรฐานตามขนาด (Size Standard) ขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้จัดแบ่งไว้ตามเกณฑ์การจัดขนาด 4 ขนาด คือขนาดใหญ่มาก ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเกณฑ์เดิมไปสู่เกณฑ์ใหม่

เกณฑ์เดิม

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการศึกษาและกำหนดเกณฑ์ชี้วัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมาแล้วหลายครั้ง ในปี 2537 และปี 2545

สำหรับในปี 2537 มีการจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรตามประเภทสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ

ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งพิจารณาจากข้อมูล 3 ตัวแปร ได้แก่ ทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจ และจำนวนสมาชิก โดยคำนวณช่วงเกณฑ์ของข้อมูลโดยใช้ผลต่างของค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด แล้วหารจำนวนขนาดที่ต้องการ (4 ขนาด) ค่าที่ได้นำมาจัดแบ่งช่วงของแต่ละขนาด

ต่อมาในปี 2545 ได้ระดมความคิดเห็นร่วมกันของ 8 หน่วยงาน เพื่อพัฒนาเกณฑ์การจัดขนาด ได้แก่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, กรมส่งเสริมสหกรณ์, สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย, ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการระดมความคิดเห็นสรุปให้แบ่งขนาดตามประเภทสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็น 5 ขนาด คือ ขนาดใหญ่มาก ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก โดยแบ่งตามการกระจายของข้อมูลในลักษณะของการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติขั้นสูง ทดสอบและคัดเลือกตัวแปรที่เหมาะสม และพบว่าตัวแปรที่ได้ทำการเลือกใช้ในการจัดขนาดยังคงเป็น 3 ตัวแปรเดิม คือ ทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจ และจำนวนสมาชิก

เกณฑ์ใหม่

ปัจจุบัน สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการจดทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาตัวเองมากขึ้น ทำให้ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการคำนวณควรมีการปรับปรุงตามสถานการณ์และพบว่าตัวแปรรายได้ธุรกิจหลัก(ขาย/บริการ)นั้นแสดงให้เห็นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพซึ่งเหมาะสมในการนำไปใช้จัดขนาดมากกว่าปริมาณธุรกิจที่แสดงให้เห็นในเชิงปริมาณเท่านั้น และตัวแปรในการกำหนดขนาดใหม่จึงเป็น ทุนดำเนินงาน รายได้ธุรกิจหลัก และจำนวนสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับภาวะธุรกรรมของสหกรณ์ แล้วเปลี่ยนแปลงช่วงข้อมูลใหม่โดยวิธีเดียวกับปี 2545 โดยเกณฑ์การจัดขนาดใหม่นี้ยังนำไปใช้ร่วมกับตัวชี้วัดอื่น เช่น อัตราส่วนทางการเงิน การจัดความซับซ้อน ความยุ่งยากในการตรวจสอบบัญชี และแบ่งขนาดเป็น 4 ขนาดเพื่อ

ให้สอดคล้องกัน ได้แก่ ขนาดใหญ่มาก ขนาดใหญ่ ขนาดปานกลาง และขนาดเล็ก ทั้งนี้ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทุกประเภทจะใช้เกณฑ์ชี้วัดเดียวกัน ต่างจากเกณฑ์เดิมซึ่งจำแนกขนาดตามประเภท สหกรณ์

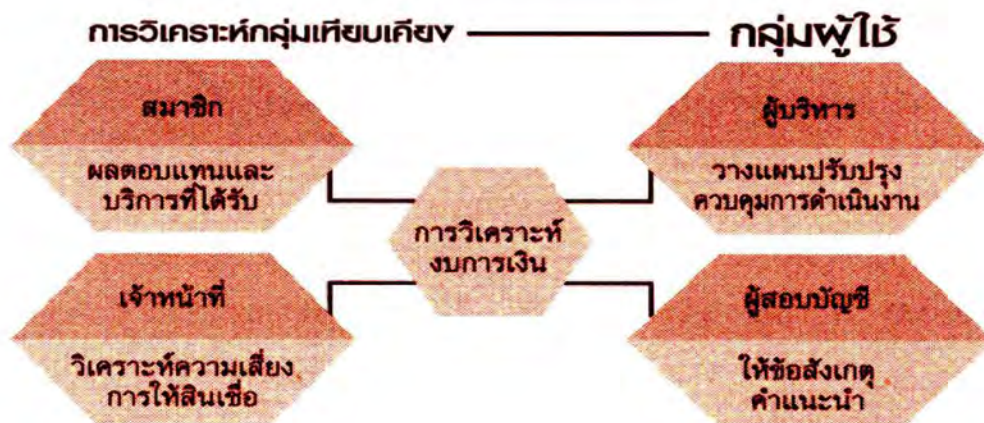
การจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร นับว่ามีความจำเป็นเพื่อให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง โดยการเร่งการเติบโตด้วยการจัดหาทุนดำเนินงาน สร้างรายได้ ธุรกิจหลัก และระดมสร้างมวลสมาชิกให้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นเครื่องมือให้กับผู้บริหารในการคัดเลือกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพื่อการพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนได้ตรงเป้าหมายต่อไป

สำหรับรายละเอียดของการศึกษา
อัตราส่วนทางการเงินและเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกร
สามารถเยี่ยมชมเพื่อการศึกษาและใช้งานได้ที่
web site กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ HYPERLINK
<http://www.cad.go.th>
คลิกไปที่สารสนเทศ
ทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มฯ โดยเลือกหัวข้อ
การศึกษา/การวิเคราะห์เกณฑ์ชี้วัดทางการเงิน
ทั้งนี้เริ่มถือใช้เกณฑ์ใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 เป็นต้นไป

แนวทางการประยุกต์ใช้ Peer Group ในการวิเคราะห์เทียบเคียง

จุดประสงค์ที่สำคัญของการนำข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรรณเจลลย (Peer Group) ใช้ในการวิเคราะห์ หรือวิเคราะห์กลุ่มเทียบเคียง (Peer Group Analysis) คือ การตีความ หมายข้อมูลจากงบการเงินเพื่อให้มองเห็นภาพของฐานะการเงินและ โครงสร้างการเงินว่ามีจุดอ่อนและจุดแข็งทางการเงินอย่างไร เพื่อใช้ เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจทางการเงินและการบริหารงานของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเองรวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ที่ เกี่ยวข้องด้วย

การวิเคราะห์กลุ่มเทียบเคียง (Peer Group Analysis) มีประโยชน์ และมีคุณค่ามากต่อผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรโดย ผู้ใช้มีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์แตกต่างกัน ดังนี้



กลุ่มผู้ใช้

1. สมาชิก

2. คณะผู้บริหารงาน

3. เจ้าหนี้

4. ผู้สอบบัญชี

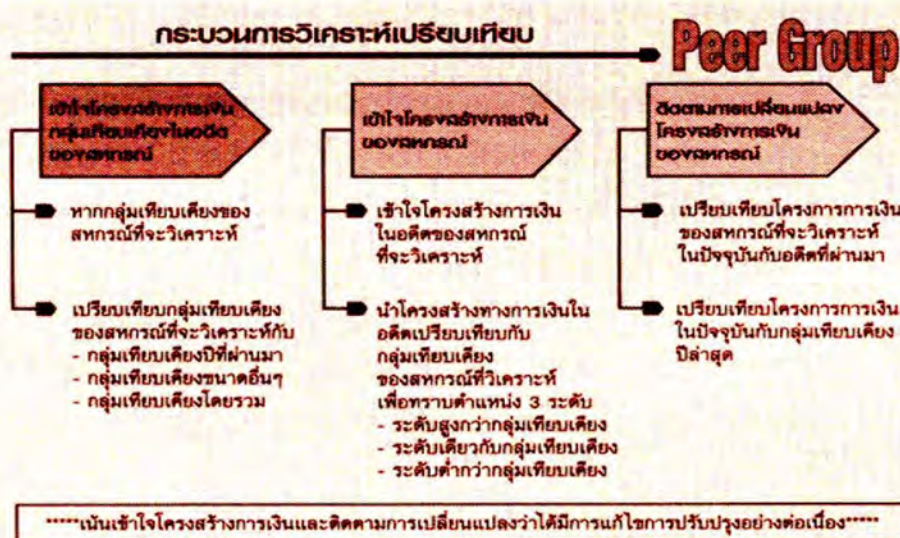
จุดมุ่งหมาย

วิเคราะห์การดำเนินงานภายใต้การบริหารงานของคณะผู้บริหาร เพื่อการกำกับดูแลการบริหารงานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร วิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนและกลยุทธ์ในการปรับปรุงควบคุมทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

วิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

วิเคราะห์รายการต่างๆ ทราบจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อให้ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตกับผู้บริหาร ในการปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ

โครงสร้างการเงินในอดีตจะกำหนดอนาคตถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ดังนั้น จึงเน้นการเข้าใจโครงสร้างการเงิน และติดตามการเปลี่ยนแปลงว่าได้มีการแก้ไขการปรับปรุงอย่างไร ต่อเนื่อง โดยกำหนดกระบวนการวิเคราะห์ได้ 3 ระดับ ดังนี้



1. เข้าใจโครงสร้างการเงินของกลุ่มเทียบเคียง (Peer Group) ในอดีตของสหกรณ์ที่วิเคราะห์

1.1 หากกลุ่มเทียบเคียงของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์ก่อนเป็นลำดับแรก

1.2 เปรียบเทียบกลุ่มเทียบเคียงของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์กับ

- กลุ่มเทียบเคียงปีที่ผ่านมาของสหกรณ์ที่วิเคราะห์
- กลุ่มเทียบเคียงขนาดอื่นๆของสหกรณ์ที่วิเคราะห์
- กลุ่มเทียบเคียงโดยรวมของสหกรณ์ที่วิเคราะห์

ทั้งนี้ เป็นการดูทั้งระบบว่าระบบที่สหกรณ์อยู่เป็นอย่างไร ในระบบมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และสหกรณ์ควรต้องปรับปรุงอย่างไร

2. เข้าใจโครงสร้างการเงินของสหกรณ์ที่วิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์โครงสร้างการเงินในอดีตของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์

2.2 นำโครงสร้างการเงินในอดีตของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์ มาเปรียบเทียบกับกลุ่มเทียบเคียง (Peer Group) ของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์ เพื่อทราบตำแหน่งของสหกรณ์ที่วิเคราะห์ในกลุ่มเทียบเคียง 3 ระดับ

- ระดับสูงกว่ากลุ่มเทียบเคียง
- ระดับเดียวกับกลุ่มเทียบเคียง
- ระดับต่ำกว่ากลุ่มเทียบเคียง

ทั้งนี้ต้องหาสาเหตุของความแตกต่าง ซึ่งนับได้ว่าเป็นการดูโครงสร้างเริ่มต้นโดยเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์ที่วิเคราะห์นั้นกับกลุ่มเทียบเคียงที่สหกรณ์นั้นอยู่

3. ติดตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเงินของสหกรณ์ที่วิเคราะห์

3.1 เปรียบเทียบโครงสร้างการเงินในปัจจุบันของสหกรณ์ที่วิเคราะห์กับ โครงสร้างการเงินในอดีตที่ผ่านมาของสหกรณ์ที่วิเคราะห์ พร้อมทั้งสาเหตุของความแตกต่าง

3.2 เปรียบเทียบโครงสร้างการเงินในปัจจุบันของสหกรณ์ที่จะวิเคราะห์ว่า “ดีกว่า” หรือ “ด้อยกว่า” กลุ่มเทียบเคียง (Peer Group) ที่จะวิเคราะห์ในอดีตปีล่าสุดพร้อมสาเหตุของความแตกต่าง

สุดท้ายจากกระบวนการวิเคราะห์ที่กล่าวข้างต้น จะได้ผลการวิเคราะห์ที่สำคัญต่อการบริหารการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ว่ามีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องหรือยังคงมีปัญหอย่างต่อเนื่อง ที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สมควรที่ผู้สอบบัญชีจะสรุปเป็นข้อสังเกตแนะนำในการติดตามการบริหารการเงินต่อผู้บริหารงานสหกรณ์ไว้ในรายงานผลการสอบบัญชี

การประยุกต์ใช้ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย
จุดเริ่มต้น ปี 2547 เป็นต้นไป
โดยเน้นเข้าใจโครงสร้างการเงินและติดตามการเปลี่ยนแปลง
ว่าได้มีการแก้ไข การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องหรือไม่
ติดตามรายละเอียดได้จาก
มาตรฐานการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย
(Peer Group) ปี 2548

สหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้สอบบัญชี พนักงานกำลังส่งเสริม สร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์

โครงการ 3 ประสาน WWR

ความเข้มแข็งทางการเงินของสหกรณ์

ปัจจุบันมีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรมากกว่า 4,300 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ต้องตรวจสอบบัญชีเพื่อรับรองงบการเงิน อีกร้อยละ 10 เป็นสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบบัญชี เนื่องจากมีสถานภาพทางกฎหมายเช่น เล็ก อยู่ระหว่างชำระบัญชี ล้มละลาย พิทักษ์ทรัพย์ เป็นต้น แต่ในจำนวนสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบพบว่า มีสหกรณ์ที่ไม่มีความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีเพื่อรับรองงบการเงิน ด้วยสาเหตุที่มีความบกพร่องทางการเงินการบัญชี การบริหารจัดการและอื่นๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทันในรอบปีบัญชีหนึ่งๆ และบางสหกรณ์ต้องตกค้างการตรวจสอบติดต่อกันเกิน 3 ปี ซึ่งต้องเลิกตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 71(2)

การจัดจำแนกระดับความยุ่งยาก

นอกจากนี้จากการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จำแนกความยุ่งยากในการตรวจสอบของสหกรณ์การเกษตรแล้ว พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของสหกรณ์การเกษตรนั้นมีความสลับซับซ้อนซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการจัดทำบัญชีและงบการเงิน

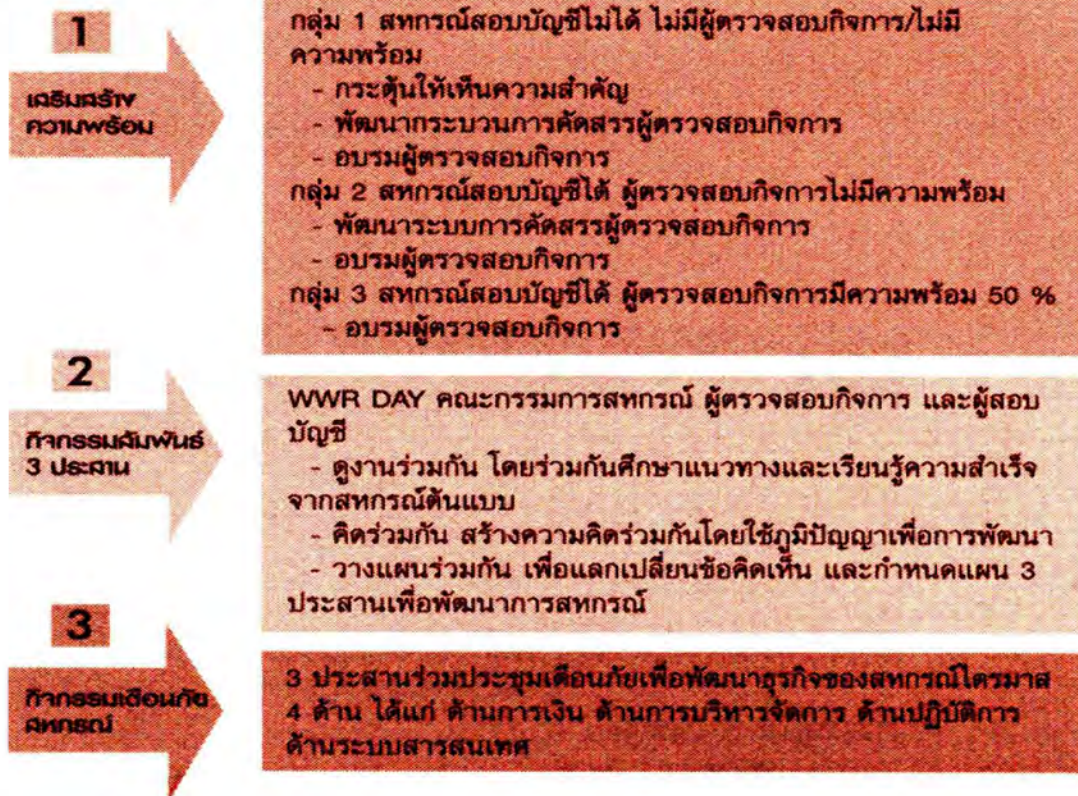
จำนวนสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามความยุ่งยาก

ความยุ่งยาก	จำนวนสหกรณ์	ร้อยละ
จัดไม่ได้ไม่มีธุรกิจ	423	10.71
น้อย	367	9.29
ปานกลาง	1,005	25.44
มาก	1,079	27.32
มากที่สุด	1,076	27.24
รวม	3,950	100.00

การสรัว 3 ประสาน

จากที่ได้กล่าวถึงที่มาของโครงการ 3 ประสานสู่ความเข้มแข็งทางบัญชีและการเงิน (WWR) โครงการนี้มีขั้นตอนการทำงานของโครงการ WWR เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเตือนภัย (Warning System) เพื่อเฝ้าระวังธุรกิจรายไตรมาส สหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการและผู้สอบบัญชี ทั้ง 3 ฝ่าย จะร่วมบันทึกแสดงความคิดเห็นเป็นรายงานรายไตรมาสในประเด็นที่ตรวจพบเพื่อเตือนภัยเฝ้าระวัง รายงานรายไตรมาสนี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการในการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ และยังช่วยให้ลดปัญหาการตรวจสอบบัญชีประจำปีที่ล่าช้า

ขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกัน



บทสรุป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะมีหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการเสริมสร้างความพร้อม จนถึงขั้นกิจกรรมสัมพันธ์ 3 ประสาน และกิจการเดือนกัญสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์การเกษตรใดที่ตรวจสอบบัญชีประจำปีได้ตามกำหนดระยะเวลา คือ ภายใน 150 หลังวันสิ้นสุดปีบัญชี และเป็นสหกรณ์ที่มีผู้ตรวจสอบกิจการมีความพร้อม ก็จะเป็นกลุ่มที่สามารถเข้าร่วมโครงการ WWR ได้ก่อน และอาจถึงจุดหมายของการเปลี่ยนแปลงสู่การพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็งทั้งทางด้านการเงินการบัญชี สามารถแข่งขันธุรกิจในยุคปัจจุบัน

สหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ และผู้สอบบัญชี ต่อไปจะต้องร่วมคิดร่วมวางแผน เพื่อพัฒนาการสหกรณ์ โดยมีมุมมอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการ ด้านปฏิบัติการ และด้านระบบสารสนเทศ โครงการ 3 ประสาน WWR ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำขึ้นจะเริ่มดำเนินการให้สหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการได้ใน ปี 2549 โดยติดต่อในจังหวัดของท่านที่สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

หน้าว่าง

โมดูลที่ 4

การทำกำไร

(E-EARNING SUFFICIENCY)

“กรมตรวจบัญชีสหกรณ์” ชี้ สกต. โคนม สกย.ประสิทธิภาพ การดำเนินงานพุ่ง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศนำข้อมูลสหกรณ์การเกษตรที่เข้าข่ายการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน ปี 2548 จำนวน 2,566 สหกรณ์ วิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้แบบจำลอง DEA ผลของการใช้แบบจำลอง DEA ในครั้งนี้พบว่า

ภาพรวมทั้งประเทศเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

สหกรณ์การเกษตรโดยรวมทั้งประเทศมีประสิทธิภาพการดำเนินงานรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประสิทธิภาพด้านวิทยาการเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าเทคนิควิทยาการที่ใช้ในสหกรณ์การเกษตรไม่ได้เหลื่อมล้ำกันมากนัก แต่ประสิทธิภาพด้านขนาดของสหกรณ์การเกษตรอยู่ในภาวะควรปรับลดขนาด¹ธุรกิจให้



¹ลดขนาด หมายถึง : ลดขนาดธุรกิจให้เหมาะสม โดยลดปัจจัยให้สมดุลกับรายได้ หรือในทางตรงข้ามต้องเร่งเสริมสร้างการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มรายได้ให้สมดุลกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายได้

เหมาะสมถึง ร้อยละ 72.64 ซึ่งอยู่ในลักษณะที่ต้องลดการใช้ปัจจัยเพื่อให้สมดุลกับรายได้ หรือในทางตรงกันข้าม สหกรณ์ต้องเร่งเสริมสร้างการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มรายได้ให้สมดุลกับปัจจัยที่ก่อให้เกิด

ภาคใต้ประสิทธิภาพภาคใต้

สำหรับผลการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานรายภาค สรุปได้ว่า สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ภาคใต้มีประสิทธิภาพการดำเนินงานรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะมีประสิทธิภาพด้านวิทยาการเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ และอยู่ในลักษณะที่ต้องลดปัจจัยเพื่อให้สมดุลกับรายได้หรือในทางตรงกันข้าม สหกรณ์ต้องเร่งเสริมสร้างการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มรายได้ให้สมดุลกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 60.35 ของสหกรณ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพรวมสหกรณ์การเกษตรทั้งประเทศ 2,566 สหกรณ์			
ภาค	ระดับประสิทธิภาพ		
	การดำเนินงานรวมเฉลี่ย	ด้านวิทยาการเฉลี่ย	ด้านขนาด
1. ภาคใต้	สูง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 76 ควรปรับลดขนาด
2. ภาคตะวันตก	ปานกลาง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 82 ควรปรับลดขนาด
3. ภาคตะวันออก	ปานกลาง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 86 ควรปรับลดขนาด
4. ภาคเหนือ	ปานกลาง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 77 ควรปรับลดขนาด
5. ภาคกลาง	ปานกลาง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 87 ควรปรับลดขนาด
6. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ปานกลาง	สูง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 88 ควรปรับลดขนาด
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ต่ำ	ปานกลาง	ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ควรปรับลดขนาด

สกต. โคนม และ สกย. แลตงพืมืออันดับหนึ่ง

สำหรับผลการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานตามประเภทย่อยสรุปได้ว่าสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์โคนม และสหกรณ์กองทุนสวนยาง (สกย.) มีประสิทธิภาพการดำเนินงานรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เป็นผลมาจากประสิทธิภาพด้านวิทยาการเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ประสิทธิภาพด้านขนาดยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ในลักษณะที่ต้องลดปัจจัยเพื่อให้สมดุลกับรายได้หรือในทางตรงกันข้ามที่ต้องเร่งเสริมสร้างการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มรายได้ให้สมดุลกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายได้

สรุป

ในการดำเนินงานท่ามกลางภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจ วิกฤตการณ์ราคาน้ำมันและภาวะการถดถอยของเศรษฐกิจโลก สหกรณ์ต่างๆ ต้องเผชิญกับทางเลือกของวิธีการดำเนินงานที่มีกว่า 1 วิธี และการเลือกวิธีการดำเนินงานที่ได้ผลผลิตสูงสุดจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด ย่อมหมายถึงการเสียต้นทุนในการดำเนินงานน้อยที่สุด ซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุด

ทิศทางสหกรณ์การเกษตรสมาชิก เกษตรกรรายย่อย ปี'49

สหกรณ์สมาชิกเกษตรกรรายย่อย จัดเป็นประเภทสหกรณ์การเกษตรรูปแบบหนึ่งตามที่ทะเบียนสหกรณ์ได้จัดประเภทไว้และเป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรทางภาคอีสานที่มีฐานะยากจน มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก และเพื่อเรียกร้องรัฐบาลเมื่อมีความเดือดร้อนในเรื่องที่ดินทำกิน ปัจจุบันมี 141 แห่ง ดำเนินธุรกิจ 122 แห่ง อีก 19 แห่ง หยุดและไม่ได้ดำเนินธุรกิจ

ทุนดำเนินงานกว่า 119 ล้านบาท

ปี 2548 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์วิเคราะห์สภาวะทางการเงินของสหกรณ์สมาชิกเกษตรกรรายย่อย 83 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 36,255 คน มีทุนดำเนินงานกว่า 119 ล้านบาท 48% จากแหล่งเงินทุนภายใน 52% ใช้เงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอก และทุนดำเนินงานส่วนใหญ่ลงทุนไปกับการให้สินเชื่อและให้เครดิตทางการค้ากว่า 67%

ทุนดำเนินงาน		
	ล้านบาท	%
แหล่งทุน	119.21	100
ภายใน	57.34	48.10
ภายนอก	61.87	51.90
ลูกหนี้	80.27	67.33
NPL	35.39	44.09
ทุนสำรอง	11.00	9.23

ธุรกิจสหกรณ์ มูลค่ารวมกว่า 88 ล้านบาท

ธุรกิจสหกรณ์กว่า 88 ล้านบาท 39% จัดหาสินค้ามาจำหน่าย 30% ให้สินเชื่อ 27% รวบรวมผลิตผล และ 4% รับฝากเงิน

ธุรกิจสหกรณ์ มูลค่ารวมกว่า 88 ล้านบาท

4 ธุรกิจของสหกรณ์		
	ล้านบาท	%
รับฝากเงิน	3.76	4.23
ให้สินเชื่อ	26.59	29.93
จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	34.46	38.78
รวบรวมผลิตผล	24.04	27.06
รวม	88.85	100

คุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์

สหกรณ์ดำเนินธุรกิจขาดทุน 62 แห่ง มีเพียง 21 แห่งที่กำไร พบว่าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้ค่อนข้างสูงมาก รายได้คิดเฉลี่ยต่อสมาชิก 1,840 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อสมาชิก 2,000 บาท เป็นผลให้สมาชิกต้องรับผิดชอบการขาดทุนเฉลี่ยคนละ 166 บาท นอกจากนี้มูลหนี้ของสมาชิกกว่า 80 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้เงินกู้ยืม และหนี้ทางการค้า เฉลี่ยต่อคนต่อปีกว่า 1,600 บาท นั้นย่อมหมายความว่าสมาชิกจะต้องมีรายได้เหลือหักค่าใช้จ่ายแล้วเดือนละ 130 บาท ในขณะที่มีเงินออมเพียง 35% ของหนี้ เฉลี่ยต่อคนต่อปี 780 บาท หรือ 65 บาทต่อเดือนเท่านั้น

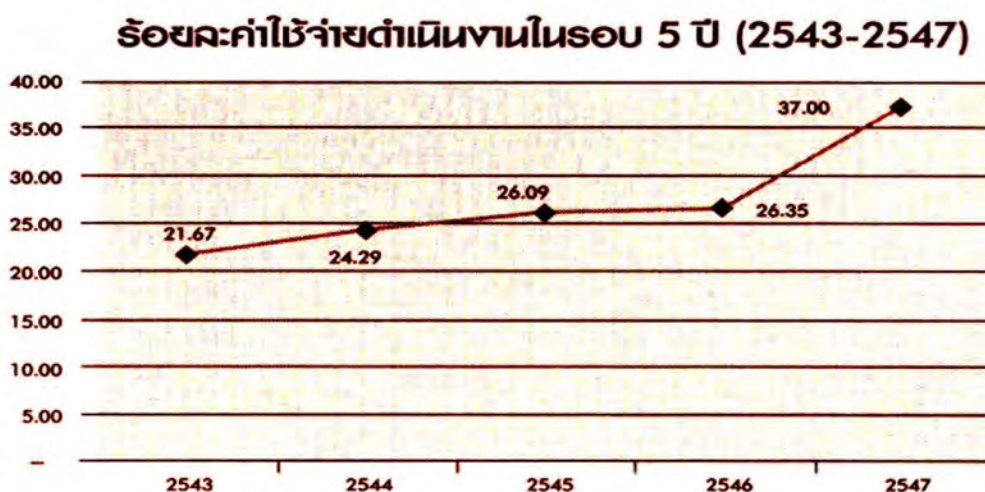
ทิศทางปี'49

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ชี้ว่าทิศทางปี'49 สหกรณ์การเกษตร
สมาชิกเกษตรกรรายย่อย ควรต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากำกับ
ดูแลระบบการควบคุมภายใน และระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายเป็น
สำคัญ ส่วนแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรสมาชิกเกษตรกร
รายย่อยในปี'49 ควรพิจารณาที่จุดเด่นและศักยภาพของแต่ละแห่งเป็น
สำคัญ ว่ามีความสามารถอะไรบ้าง ที่สำคัญต้องพยายามสร้างวินัย
ทางการเงิน และเร่งพัฒนาการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ดีขึ้นด้วย
โดยต้องดูแลสนับสนุนสมาชิกอย่างทั่วถึง ให้สามารถดำเนินอาชีพสร้าง
รายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เน้นการดำรงชีวิต
ตามแนวพระราชดำริอย่างเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ความเจริญและ
เสริมสร้างเศรษฐกิจที่ดีจากครอบครัวเพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ประสิทธิภาพการบริหารค่าใช้จ่าย สู่ผลกำไรของสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกร

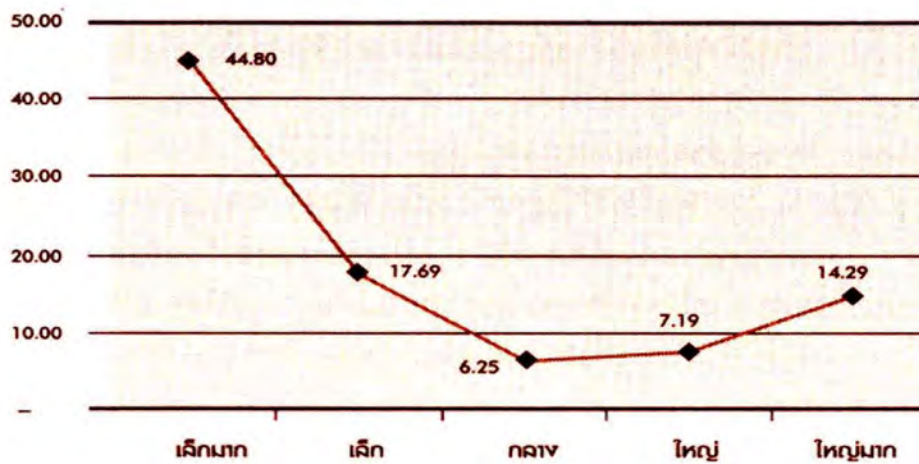
ในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าสหกรณ์จะมีวัตถุประสงค์หลักเช่นใดก็จำเป็นต้องมีธุรกรรมทั้งด้านรับและด้านจ่ายควบคู่กันไป โดยส่วนต่างของด้านรับและด้านจ่าย หากรับมากกว่าจ่ายก็จะกลายเป็นกำไร แต่หากจ่ายมากกว่าก็จะกลายเป็นผลขาดทุน ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้นจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งอาจแยกเป็นหมวดต่างๆ เพื่อถ่ายทอดการควบคุมและจัดการ โดยทั่วไปแล้วค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ควรดูแลไว้ไม่ให้สูงเกินกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ที่เข้ามา ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการประกอบการของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันพบว่า ค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่เกิดขึ้นยังคงสูงกว่าเกณฑ์ที่ควรเป็น

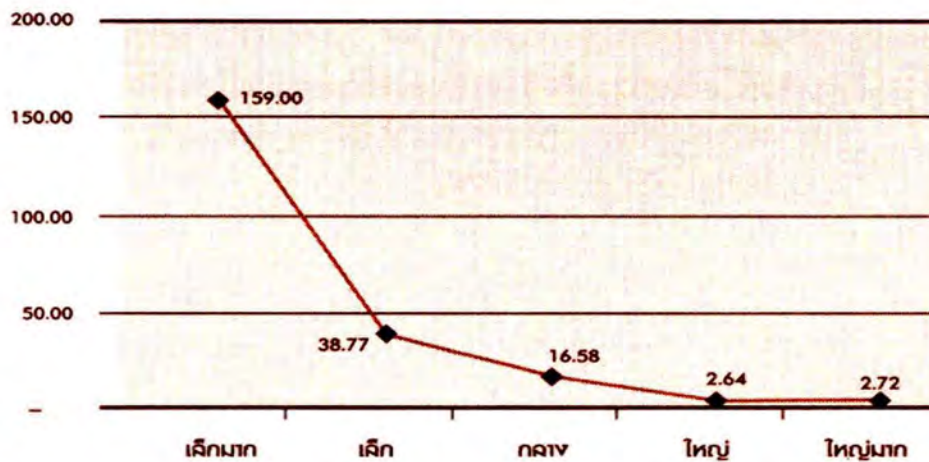


ทั้งนี้สหกรณ์ที่มีขนาดเล็ก คือสหกรณ์ขนาดเล็ก และเล็กมาก รวมทั้งกลุ่มเกษตรกร มีปัญหาการควบคุมค่าใช้จ่ายมากกว่าสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่กว่า อันเนื่องมาจากการวางแผนงานที่ไม่เหมาะสม การขาดการควบคุมภายในที่ดี ขาดการติดตามประเมินผลและแก้ไขปัญหา ทำให้ผลตอบแทนที่ควรจะได้รับติดอยู่กับสหกรณ์และสมาชิกสูญเสียไปกับการใช้จ่ายส่วนนี้ ดังนั้นสหกรณ์ควรเร่งรัดให้มีการควบคุมและแก้ไขเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้เหลือน้อยลงที่สุด

ร้อยละค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ปี 2547



ร้อยละค่าใช้จ่ายดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรปี 2547



โครงสร้างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ดอกเบี้ยจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่มีความสำคัญ เพราะเป็นส่วนสูงสุดในโครงสร้างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยจะมีจำนวนมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับนโยบายในการจัดการเงินทุนของสหกรณ์ อย่างไรก็ตามหากเป็นการจัดหาเงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอก ผลประโยชน์ก็ไม่ได้ตกอยู่กับสมาชิก ซึ่งแตกต่างจากการจัดหาเงินทุนจากเงินรับฝากซึ่งเป็นประโยชน์ของสมาชิกโดยตรง

นอกจากดอกเบี้ยจ่ายแล้ว ค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือนและค่าตอบแทน สรรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ค่าใช้สอยและค่าวัสดุสำนักงาน เป็นค่าใช้จ่ายหลักของสหกรณ์ทุกประเภท สหกรณ์ส่วนใหญ่มักใช้ประมาณการรายจ่ายเป็นตัวควบคุมค่าใช้จ่ายในส่วนนี้

การควบคุมและการจัดการ

การบริหารจัดการที่ดีต้องประกอบด้วย การวางแผนงาน การควบคุม การติดตามประเมินผลและแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งความรู้ความสามารถของผู้บริหารสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังขาดในส่วนนี้ ดังนั้นในการพัฒนาสหกรณ์ให้ประสบความสำเร็จสามารถสร้างผลตอบแทนกลับคืนสู่สมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ สหกรณ์จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารจัดการของตนเองให้ดำเนินงานสำเร็จตามแผนงานที่วางไว้

การบริหารค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญให้บรรลุเป้าหมายของสหกรณ์ การใช้ประมาณการรายจ่ายเป็นเครื่องมือในการควบคุมค่าใช้จ่ายเป็นวิธีการหนึ่ง แต่การยอมให้มีการถ่วงจ่ายระหว่างหมวดค่าใช้จ่ายกันได้นั้นกลับเป็นการทำลายหลักการสำคัญในการบริหารค่าใช้จ่าย เพราะฝ่ายจัดการจะดำเนินงานตามใจชอบในการจ่ายเงิน

นอกจากนี้แล้วควรเลิกอ้างอิงระบบราชการในการบริหารค่าใช้จ่ายที่มุ่งเน้นในการใช้เงินตามงบประมาณให้มากที่สุด ควรใช้ระบบการจัดการค่าใช้จ่ายตามรูปแบบธุรกิจเอกชนทั่วไปที่คำนึงถึงความประหยัดเป็นสำคัญ ซึ่งแยกได้ดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรบุคคล ควรเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับสัดส่วนของงาน โดยมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับค่าจ้างที่ได้รับ การเลื่อนหรือปรับเงินเดือนค่าจ้างไม่ควรอิงระบบราชการ แต่ควรพิจารณาจากความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน มีการกำหนดเพดานขั้นต่ำและสูงของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน สวัสดิการต่างๆ ก็ควรกำหนดตามความจำเป็น เพราะปัจจุบันมีระบบประกันสังคมเข้ามารองรับในด้านนี้ทดแทนไว้แล้ว

2. ระบบการจัดการ ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ช่วยเหลือในการลดขั้นตอนการทำงานให้น้อยลง ดังนั้นสหกรณ์ควรพิจารณาเทคโนโลยีที่มีอยู่นำมาใช้กับสหกรณ์ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายลงให้มากที่สุด

3. เวลาการปฏิบัติงาน สหกรณ์ควรปรับเปลี่ยนเวลาในการปฏิบัติให้เหมาะสมตามรูปแบบธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกมาทำธุรกรรมกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น เช่น สหกรณ์การเกษตรก็ควรเปิดปิดในฤดูการผลิตให้เหมาะสม หรือสหกรณ์ร้านค้าก็ขยายเวลาเปิดปิดให้มากขึ้น หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่สลับกันหยุดงานระหว่างวันเพื่อสามารถเปิดบริการได้ตลอดวันและทุกวัน

4. การติดตาม ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการควรมีการติดตามดูแลการใช้จ่ายของสหกรณ์ว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทันเวลาซึ่งในบางครั้งอาจต้องปรับแผนงานก็ควรทำ

5. ในด้านการเงิน ควรเน้นการบริหารเงินแบบมีเป้าหมาย ระบบงบประมาณไม่ควรถ้วนจ่ายได้ทุกหมวดเพราะจะทำให้เสียวินัยทางการเงินแต่ควรปรับจ่ายเฉพาะหมวดและควบคุมโดยแผนงานประจำปี

สภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจสหกรณ์จำเป็นต้องเผชิญความยากลำบากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันที่สหกรณ์ต้องเจอกับกิจการในรูปแบบเดียวกับสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และทุนสูง ภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ทำให้สหกรณ์ต้องพยายามรักษาต้นทุนของตนเองให้น้อยที่สุด เพื่อหลีกเลี่ยงผลประกอบการที่ต่ำกว่ามาตรฐาน หนทางหนึ่งที่ทำได้อีกคือการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม โดยจะเอื้อประโยชน์กลับคืนสู่สหกรณ์ให้มากที่สุด ทั้งนี้ สหกรณ์อาจใช้วิธีการรูปแบบอื่น เช่น การควบสหกรณ์ การจัดจ้างผู้ชำนาญการโดยเฉพาะทาง การปรับเปลี่ยนระบบบริหารงาน หรือ ขยายการประกอบธุรกิจมารวมด้วยก็ได้

หน้าว่าง

นิสิตที่ 5

สภาพคล่อง
(L-LIQUIDITY)

หน้าว่าง

สหกรณ์ออมทรัพย์ออกตัว สัญญาใช้เงินค้ำประกันเงินกู้กว่า 23,600 ล้านบาท

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในอดีตที่ผ่านมามุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการออมของสมาชิกและ จัดสรรเงินทุนที่ได้จากการระดมเงินออมไปให้กู้แก่สมาชิกที่มีปัญหาเดือดร้อน และความจำเป็นในการดำรงชีพ ภารกิจที่สำคัญในการบริหารการเงินจึงอยู่ที่การจัดสรรเงินทุนไปให้แก่ผู้กู้โดยยึดมั่น ให้อยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมและเสมอภาค แต่การบริหารการเงินของผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาไปในแนวทางของการบริหารในเชิงรุกมากขึ้น กล่าวคือมุ่งเน้นการบริการด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามความต้องการของสมาชิกเป็นจำนวนมากๆ หากสหกรณ์มีเงินทุนดำเนินงานที่ไม่เพียงพอผู้บริหาร สหกรณ์จะพยายามหาหนทางเพิ่มทุนด้วยวิธีการดำเนินงานหลายรูปแบบ อาทิเช่น การระดมหุ้น/เงินฝาก จำหน่ายตั๋วสัญญาใช้เงิน การกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกหรือกู้ยืมจากสหกรณ์ด้วยกันเอง เป็นต้น ในสภาวะที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มที่จะอยู่ในภาวะสูงขึ้น สมควรที่สหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องให้ความสนใจกับสภาพคล่องของสหกรณ์เป็นกรณีพิเศษ

**มูลค่าตัวจ่ายเงิน 23,600 ล้านบาท ของสหกรณ์ออมทรัพย์
114 แห่ง**

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ รอบปี 2548 พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ระดมทุนโดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับธนาคาร เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินระยะสั้นเพื่อนำมาใช้หมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ มีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 114 แห่ง คิดเป็นมูลค่าที่ออกตั๋วกว่า 23,600 ล้านบาทต่อปี หรือ 1,966 ล้านบาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.16 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึง 1.05 เท่า รายละเอียดดังนี้

**ตารางแสดงมูลค่าของตั๋วเงินจ่ายที่สหกรณ์ออมทรัพย์ออก
เทียบกับทุนดำเนินงาน ปี 2548**

ประเภทสหกรณ์	มูลค่าของตั๋วเงินจ่าย			อัตราเพิ่มขึ้น (ลดลง)	ทุนดำเนินงาน	ตั๋วเงินจ่าย
	จำนวน แห่ง	ปี 2548 (ล้านบาท)	ปี 2547 (ล้านบาท)		ปี 2548 (ล้านบาท)	คิดเป็นร้อยละ ของทุนดำเนินงาน
สอ. ครู	57	19,806.06	9,722.75	1.04 เท่า	158,466.06	12.50
สอ. คำรวจ	15	511.02	175.22	1.92 เท่า	6,359.21	8.04
สอ. ทหาร	2	56.36	0	100	576.08	9.78
สอ. สอ. โรงพยาบาล	2	28.55	70.31	(59.39)	327.21	8.73
สอ. ราชการอื่นๆ	22	1,257.61	765.9	64.20	14,142.87	13.45
สอ. รัฐวิสาหกิจ	8	1,958.85	763.88	1.56 เท่า	29,685.86	4.43
สอ. เอกชน	8	80.14	64.88	23.52	2,741.25	2.92
รวมทั้งสิ้น		23,698.59	11,562.94	1.05 เท่า	212,298.54	11.16

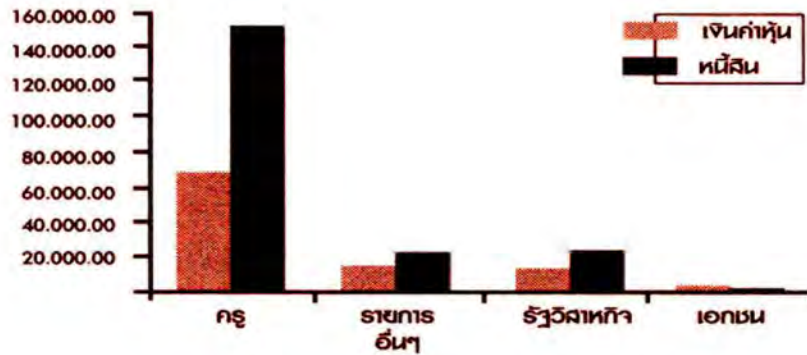
อันดับหนึ่งของบรรดาสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินมากที่สุด คือสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทั้งนี้เนื่องจากมีธุรกรรมทางการเงินมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นด้านสมาชิก ปริมาณธุรกิจตลอดจนหนี้สิน ซึ่งในรอบปี 2548 มีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจำนวน 57 แห่ง ออกตั๋วเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 19,806 ล้านบาทต่อปี หรือ 1,650 ล้านบาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 83.57 ของตั๋วสัญญาใช้เงินทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ค้าประกันให้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารนครหลวงไทย จำกัดและธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็น

ตัวระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี อายุของตัวเฉลี่ย 1-3 เดือนขึ้นไป อัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่างร้อยละ 3.25-4.00 ต่อปี โดยเงินกู้ระยะสั้นจากการออกตั๋วทั้งสิ้นดังกล่าวได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ระยะยาวอายุหนี้เฉลี่ย 3-6 ปี หรือ 100 งวดขึ้นไป จากข้อมูลจำนวน 114 สหกรณ์ที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินมีลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้คงเหลือเป็นหนี้ระยะสั้น 29,427 ล้านบาท และหนี้คงเหลือระยะยาว 165,678 ล้านบาท และพบว่ามีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ถึง 703 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.36 ของลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้ทั้งสิ้น

ต้นทุนสินกันการถือหุ้นของสมาชิก

หากพิจารณาการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อระดมเงินทุน พบว่าสหกรณ์นำไปปล่อยให้สมาชิกกู้ต่อซึ่งเป็นการสร้างมูลหนี้เพิ่มให้กับสมาชิกและส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคมากกว่าหนี้เพื่อเพิ่มทรัพย์สินหรือการสร้างรายได้ ซึ่งสะสมจนกลายเป็นหนี้สินเรื้อรังต่อเนื่องโดยเฉพาะ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีการขยายวงเงินกู้ให้กับสมาชิกในวงเงินที่สูงมากรวมถึงการขยายระยะเวลาส่งคืนออกไปให้กับสมาชิก เช่น กู้ฉุกเฉินในวงเงินสูงถึง 100,000 บาท แต่การชำระคืนใช้เวลาถึง 12 เดือน ขณะเดียวกันวงเงินกู้สามัญกู้ได้สูงถึง 1,000,000-1,500,000 บาท และขยายระยะเวลาชำระคืนให้ยาวออกไปถึง 100-120 เดือน เป็นต้น หากเปรียบเทียบสัดส่วนของหนี้สินกับการถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำนวน 57 แห่งที่ระดมทุนด้วยตั๋วสัญญาใช้เงิน พบว่าโดยเฉลี่ยสมาชิกมีหนี้สินต่อคนๆ ละ 387,173 บาท แต่มีเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วเพียงคนละ 170,750 บาท ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้และคุณภาพชีวิตของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสหกรณ์

กราฟแสดงการเปรียบเทียบหนี้สินการถือหุ้นของสมาชิกของสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2548



ความเสี่ยงทางการเงิน

จากข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการระดมทุน โดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นจำนวนมาก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เห็นว่าอยู่ในภาวะความเสี่ยงที่ผู้บริหารสหกรณ์ควรระมัดระวังดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวกับวิธีการจัดหาเงินมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อรองรับกับเงินกู้จำนวนมาก ยิ่งมีการกู้ยืมจากเจ้าหนี้มากเท่าใดภาระผูกพันในการชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ก็ยิ่งสูงเท่านั้นโดยเฉพาะการออกตั๋วสัญญาใช้เงินระยะสั้น 1-3 เดือน ทั้งนี้ผลจากการจ่ายเงินกู้ออกไปจากสหกรณ์สู่สมาชิกเป็นเงินก้อนใหญ่ในระยะเวลายาวกว่า 100 เดือน รอบการจ่ายเงินออกไปจากสหกรณ์จึงไม่สามารถรองรับกับกระแสหมุนเวียนกลับของเงินที่ปล่อยกู้กับสมาชิก ทำให้สหกรณ์ต้องแสวงหาแหล่งเงินทุนจากที่อื่นมากขึ้น และหากสมาชิกที่มีมูลหนี้สูงไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์จะเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินหรือขาดเงินทุนหมุนเวียนอย่างแน่นอน

2. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) แหล่งเงินภายนอกที่ สหกรณ์ระดมทุนจากการออกตั๋วสัญญาใช้เงินส่วนใหญ่ ล้วนเป็นเงินกู้ ระยะสั้นที่มีกำหนด 1-3 เดือน หรือทำสัญญากันปีต่อปี ขณะเดียวกัน สหกรณ์ก็นำเงินกู้ระยะสั้นเหล่านี้ไปลงทุนในระยะยาวคือให้สมาชิก กู้ประมาณ 100 งวด ไม่ก่อให้เกิดการ Matching Fund ที่ดีอันจะ ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เกิดจากสหกรณ์ไม่อาจชำระหนี้เงินกู้ได้ตาม กำหนดเงื่อนไขสัญญาเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงน่าเชื่อ ถือและชื่อเสียงของสหกรณ์

3. ความเสี่ยงอันเกิดจากอัตราดอกเบี้ยผันผวน (Interest Rate Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราดอกเบี้ย ทำให้มูลค่าของตราสารเปลี่ยนแปลงไปจะเป็นผลให้เกิดการขาดสภาพ คล่องของสหกรณ์ได้ ถ้าสมาชิกถอนเงินฝากของสหกรณ์ไปฝากสถาบัน การเงินอื่นหรือมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่ารายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์พึงจะต้อง ระมัดระวังในการบริหาร จัดการทางการเงินให้ดี เนื่องจากระยะนี้ใกล้ จะถึงเทศกาลประชุมใหญ่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความจำเป็นต้อง ใช้เงินสดมากกว่าปกติเพื่อจ่ายเป็นเงินปันผล เจลี่ยคืนให้กับสมาชิก สหกรณ์ อาจจะต้องกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อนำเงินมาใช้จ่าย รวมทั้ง จะต้องเสนอแผนการดำเนินงานต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ หาก สหกรณ์มีความระมัดระวังรอบคอบและวางแผนการใช้เงินให้ดี สภาพคล่องของสหกรณ์และความสามารถในการให้บริการแก่สมาชิก จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

หน้าว่าง

มิตที่ 6

**ผลกระทบของธุรกิจ
(S-SENSITIVITY)**

การสหกรณ์ที่น่าจะเป็น

โดย...วสธพ วิทยาลัยโรจน์ (นักสหกรณ์ดีเด่น)

เจ้าของสหกรณ์

หากจะตั้งคำถามว่า สมาชิกสหกรณ์มีฐานะอะไรในสหกรณ์ ก็คงจะได้รับคำตอบที่สะท้อนกลับมาว่า “เป็นเจ้าของ” แน่แน่นอนที่สุด คำตอบนี้ ไม่ผิดและตรงกับความน่าจะเป็นมากที่สุด ที่ว่า “น่าจะเป็น” ก็เพราะในความเป็นจริงที่ปฏิบัติกันอยู่ในสหกรณ์ทุกวันนี้ สมาชิกหาได้ตระหนักถึงสถานะแห่งความเป็น “เจ้าของ” สหกรณ์ไม่ เพราะต่างก็ปล่อยปละละเลย หน้าที่ของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์อย่างไม่น่าจะเป็น สมาชิกมักจะไม่ค่อยรู้จักสหกรณ์ของตนเอง ไม่รู้แม้กระทั่งข้อมูลพื้นฐานทั่วไปในฐานะเจ้าของสถาบัน เช่น ทุนดำเนินการมีเท่าไร สินทรัพย์มีเท่าไร เหตุที่สมาชิกตอบได้ว่าเป็นเจ้าของก็เพราะเป็นคำพูดที่ติดปากตั้งแต่ครั้งสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ มักไปคิดว่าการบริหารงานสหกรณ์เป็นเรื่องของคณะกรรมการดำเนินการ ตนเองคงมีเพียงรอรับผลประโยชน์จากการประกอบกิจการที่จะมาในรูปแบบของดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผลจากค่าหุ้น เงินเฉลี่ยคืนจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่จ่ายให้แก่สหกรณ์ คำนึงถึงแต่เฉพาะสิทธิที่ตนพึงจะได้รับบริการจากสหกรณ์ เช่นการได้รับเงินกู้ในปริมาณสูง การผ่อนชำระน้อย การได้รับการผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้ในระยะยาวมากๆ จุดอ่อนนี้ก่อให้เกิดเป็นช่องว่างที่บรรดานักเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารจับความประสงค์ได้ มีการเสนอวงเงินกู้เพิ่มให้แก่สมาชิกถ้าตนได้รับเลือก หรือ ลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่ผู้กู้เงิน ลดหย่อนผ่อนปรนหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการกู้เงินให้บรรเทาลงเพื่อ “ซื้อใจ” จากผู้เลือกตั้ง กระทั่งการย่อหย่อนในข้อปฏิบัติทางการเงินของสหกรณ์ที่เกิดจากผู้บริหารที่ไม่มีจิตวิญญาณของหลักปรัชญาสหกรณ์ ก่อภาวะเป็นปัญหาแก่สหกรณ์อย่างเรื้อรัง

หลักคิด

สมาชิกสหกรณ์ควรจะมีจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ผู้เป็นสมาชิกจะต้องคำนึงถึงปรัชญาสหกรณ์ของการอยู่รอดร่วมกัน เสียสละ ไม่เอารอดเอาเปรียบต่อกัน มีความซื่อตรงต่อกัน มั่นคงในสถาบันสหกรณ์ สิ่งเหล่านี้จะแสดงออกได้โดยตรงในการปฏิบัติด้วยการเป็นผู้เก็บออมกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ สหกรณ์ยอมยืมอยู่ได้ถ้าสมาชิกมั่นคงฝากเงินกับสหกรณ์โดยไม่ประหวั่นกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดที่มักผันแปรระยะสั้น สมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์ก็จะมีดอกเบี้ยที่ไม่สูง สมาชิกที่ฝากเงินจะได้รับดอกเบี้ยต่ำก็เพียงเล็กน้อยจากกระแสตลาดในระยะยาว เฉลี่ยแล้วก็ไม่ต่างกันมาก ที่น่าเสียดายก็คือ ทุกวันนี้ผู้บริหารสหกรณ์ต่างมักนำจิตวิญญาณของนักพาณิชย์กรรมมาใช้กับสหกรณ์ จึงมุ่งเน้นการทำกำไรในกิจการสหกรณ์ให้มากโดยไม่คิดว่า

สหกรณ์มีรายได้หลักคือดอกเบี้ยจากการให้สมาชิกกู้ ถ้าสหกรณ์กำไรมาก สมาชิกก็เสียดอกเบี้ยมากเกิดความเดือดร้อน แต่สมาชิกมักไม่คำนึงถึงความจำเป็นในการกู้เงินกับสหกรณ์ จึงวางหลักการขอกู้เงินไว้ว่า

- ต้องกู้เพื่อดับความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ
- ต้องกู้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
- ต้องกู้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิต

อดีตเชือนาคต

ส่วนใหญ่สมาชิกมักจะไม่คิดให้รอบคอบ พยายามกู้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะกู้ได้ ครั้นกู้แล้วพอไม่ไหวก็จะเรียกร้องให้สหกรณ์ขยายระยะเวลาการผ่อนชำระให้ยาวขึ้น ขยายวงเงินกู้เพิ่มเติมให้สูงขึ้นจากเดิม ให้สหกรณ์ยอมให้กู้เงินใหม่ที่ยังชำระหนี้เดิมไม่หมดบ้าง ที่น่าเป็นห่วงในปัจจุบันก็คือสหกรณ์บางแห่งได้ออกตัวสัญญาใช้เงินระยะสั้นกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์แล้วมาปล่อยกู้แก่สมาชิกในระยะยาวมาก แม้ในปัจจุบันยังไม่เกิดปัญหาแต่ในอนาคตอาจจัดระดับการหมุนเวียนการเงินไม่ทัน ไม่อาจชำระหนี้ได้กลายเป็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เรียกกันว่า “โรคต้มยำกุ้ง” กระทบไปทั่วโลก เช่นเดียวกับวิกฤตการณ์ทางการเงินของประเทศไทยในปี 2540 นอกจากนี้ก็ยังปรากฏว่าผู้บริหารสหกรณ์ได้ก่อให้เกิดการบ่อนทำลายวินัยทางการเงินของสมาชิกด้วยการร่วมมือกับสถาบันการเงินเชิงพาณิชย์ให้เงินกู้แก่สมาชิก

อย่างต่อเนื่องกล่าวคือ สมาชิกไม่ต้องชำระหนี้หมดแต่ใช้บัตร ATM กดเงินและกู้เงินจากสหกรณ์ผ่านธนาคารพาณิชย์อย่างยืดหยุ่นไปตลอดชีวิต ทำให้ชีวิตของสมาชิกกลายเป็นทาสเงินตราต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด บางสหกรณ์ใช้วิธีการร่วมมือกับธนาคารจ่ายเงินกู้โดยเร็วประเภทกู้เข้าได้บ้าย กู้บ้ายได้เย็นเป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารและผู้กู้ของสหกรณ์เป็นอย่างมาก โดยไม่คิดว่าการกระทำดังกล่าวทำให้สมาชิกมีความยับยั้งชั่งใจในการใช้เงินลดน้อยลง ขณะเดียวกันมีการอนุมัติเงินกู้โดยเร็วในระยะเวลาอันสั้นทำให้การพิจารณาเงินกู้ขาดความละเอียดรอบคอบเป็นผลเสียต่อสหกรณ์เอง เพราะอาจก่อให้เกิดหนี้เสียในอนาคตได้โดยง่าย

กีดก่อนเลือก

ในด้านการกำกับการทำงานของสหกรณ์แทนที่จะมีจิตคิดถึงความมีเสถียรภาพของสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์กลับเลือกผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบกิจการจากผู้ที่เสนอค่าบริการในอัตราต่ำเป็นสำคัญ สหกรณ์ไม่เคยพิจารณาคัดเลือกผู้ตรวจสอบกิจการหรือผู้สอบบัญชีจากผู้เสนอแผนการตรวจสอบที่เป็นระบบ ไม่สนใจว่าผู้ตรวจสอบจะมีทีมงานกี่คน มีความรู้ ความชำนาญเพียงใด จะมาตรวจสอบปีละกี่ครั้ง ผู้ตรวจสอบกิจการหรือผู้สอบบัญชีเองบางรายความที่ต้องการงานก็มักจะละเลยกับความเข้มของการตรวจสอบ หากมีข้อวิพากษ์วิจารณ์หรือมีข้อทักท้วงมากจนเกินไป สหกรณ์หรือคณะกรรมการดำเนินการอาจไม่พึงพอใจจนอาจไม่จ้างต่อก็ได้

ความเชื่อมั่นกับความกักตุน

ทุกวันนี้มักมีผู้กล่าวว่า เป็นยุคสมัยแห่งโลกาภิวัตน์ คือ ทุกอย่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสธารของ การดำเนินงานของสหกรณ์ในยุคปัจจุบันที่ผันแปรไปในองศาที่เบี่ยงเบนไปจากแนวทางแห่งปรัชญาหรือหลักการสหกรณ์ที่ดี ถึงเวลาแล้วที่จะต้องเรียกร้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการของสหกรณ์ชอบที่จะหันมาหาหลักยึดที่ดีของสหกรณ์ไปปฏิบัติ โดยเริ่มจากการยึดมั่นในหลักพอดี พอเพียง พอใช้ พอควร ไปปฏิบัติเพราะเป็นหลักเบื้องต้นพื้นฐานของสหกรณ์ เพราะทุกสหกรณ์ย่อมดูแลให้สมาชิกได้รับผลตอบแทนที่ยุติธรรมอยู่แล้ว แม้การจะซื้อของต้องคิดถึงสหกรณ์ก่อน ทุกวันนี้เรามักจะพบว่า

ร้านค้าสหกรณ์บางแห่งจำเป็นต้องปิดกิจการลงไปก็เพราะถูกรุกรานโดยร้านค้าปลีกต่างชาติ ซึ่งโดยหลักการแล้วร้านค้าสหกรณ์ไม่น่าจะพบจุดวิกฤตเพราะสหกรณ์ร้านค้ามีสมาชิกเป็นลูกค้าแน่นอนอยู่แล้ว ในเกาหลี ปรากฏว่าร้านค้าปลีกต่างชาติ เช่น คาร์ฟูร์อยู่ไม่รอดในเกาหลี ต้องขายกิจการให้แก่ ทุนท้องถิ่น อี-แลนด์กรุ๊ป วอลมาร์ทก็ต้องขายกิจการให้แก่ชินเซเกะ หรือ จี.อี. คอนซุมเมอร์ไฟแนนซ์ก็ถูกขาย ให้แก่ ฮุนไดกรุ๊ป เป็นต้น สาเหตุที่ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ของต่างชาติอยู่ไม่รอด ไม่ใช่ปัญหาของข้อกฎหมาย หรือการบริหาร หรือการบริการ แต่เป็นปัญหาเกิดจาก “คน” คือ คนเกาหลีเขามีชาตินิยมสูง ชื่อของแต่เฉพาะกับร้านของชาวเกาหลีเท่านั้น ไม่สนับสนุนทุนต่างชาติ ถ้าสมาชิกสหกรณ์ร้านค้ามีจิตวิญญาณเช่นนี้ร้านค้าของสหกรณ์ ก็ต้องยืนยงอยู่ได้เช่นกัน

บทสรุป

การจัดสรรกำไรต้องให้มีการสำรองที่มากกว่ากฎหมายกำหนดยิ่ง มากยิ่งดี เพื่อที่สหกรณ์จะมีฐานรากที่มั่นคงและมีต้นทุนต่ำ Bonus ควรจัดสรรให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกันก่อน การตั้งงบประมาณก็ต้องทำไปเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน แต่ก็ไม่ใช่ถ่วงงบประมาณทุกหมวดจนขาดวินัยทางการเงิน การทำงานให้แก่สหกรณ์ การร่วมอยู่ในสังคมสหกรณ์ก็ดี เป็นการอยู่เพื่อพร้อมจะนำเอาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ไปช่วยส่วนรวม ช่วยองค์กร คือสหกรณ์ ช่วยบุคคล คือ สมาชิก ไม่ใช่อาศัยสหกรณ์ ไปในทิศทางที่จะแสวงหาผลตอบแทน ไม่ใช่เพื่อได้รับประโยชน์เกื้อกูลจากสหกรณ์

ในด้านบุคลากรนั้น สหกรณ์เป็นองค์กรที่เน้นการพัฒนาบุคลากร เป็นหลักมาแต่ต้น สหกรณ์สอนให้ช่วยเหลือผู้ด้อยกว่า เกื้อกูลผู้ยากลำบากกว่า อุปถัมภ์ผู้ที่ไม่อาจช่วยตัวเองได้ ฝึกกำลังกันให้แข็งแรง เพื่อป้องกันการถูกรังแก ถูกโกง ถูกเอารัดเอาเปรียบ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ต่อกัน ให้การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้มีภูมิปัญญาแข็งแกร่งมากขึ้น ฝึกอาชีพเพื่อให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้ในโลกของการแข่งขัน ผู้บริหารสหกรณ์ไม่น้อยที่ฉลาดกลัวต่อการสร้างแนวทางการดำเนินงานใหม่ๆ แต่ยังใช้รูปแบบการทำงานตามเดิมที่เคยเป็นมาเพียงเพื่อจะได้ไม่เสี่ยงกับความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้ สมาชิกสหกรณ์ขาดความยังคิดในการสรรหาผู้มาบริหารสหกรณ์ เลือก

คณะกรรมการจากผู้ที่ยืนยันผลประโยชน์ให้ หรือเลือกเพราะ “ขอ” กันมา หรือเพราะเป็นเพื่อน ไม่มีการเลือกผู้บริหารสหกรณ์จากความรู้ความสามารถ ประวัติการทำงานประสบการณ์การบริหารงาน เป็นต้น

เราจึงต้องมาเริ่มต้นกันใหม่ แม้จะต้องใช้เวลา แม้จะล่าช้าไปมาก แล้วแต่ก็ควรจะทำ ดีกว่าปล่อยให้งานสหกรณ์เดินไปในทิศทางที่ไร้จุดยืน ไร้เข็มทิศ ไร้หลักยึดที่ดี เช่นที่เป็นอยู่ การเริ่มนั้นควรริเริ่มในทิศทางของ “ตรีเอกานุภาพ” คือ

หนึ่ง ต้องชัดเจนว่าก่อนที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะได้เป็นสมาชิกสหกรณ์จะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักวิชาการสหกรณ์ก่อน และยังต้องพิสูจน์ตนเองให้ได้ว่า เข้าใจหลัก สหกรณ์จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจะรับเป็นสมาชิกได้ มิใช่สมัครเมื่อใดก็ได้

สอง ควรที่จะกำหนดหลักการสหกรณ์สอดแทรกลงไปหลักสูตรการศึกษา เพื่ออาศัยฐานจากเด็ก สร้างความเป็น “คน” ที่ดีและสมบูรณ์ไปสู่อนาคต

สาม เน้นการศึกษา อบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการในด้านหลักการและปรัชญาสหกรณ์แก่บุคลากรในสหกรณ์ทุกฝ่าย ทุกระดับ อย่างเข้มข้น สม่ำเสมอ ทัวถึง โดยต้องกระทำอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง ขณะเดียวกันต้องช่วยกัน ประณาม ต่อต้าน คัดค้าน ตีติง ชัดขวางผู้ที่ประพฤติผิดธรรมเนียมคลองธรรมในหลักการของสหกรณ์

ถ้าทำได้เช่นนี้แล้วก็เชื่อแน่ว่าอาการนอกกรีตของพฤติกรรมอันไม่ควรต่างๆในแวดวงสหกรณ์ จะลดลงตามลำดับ ขณะเดียวกันสายเลือดใหม่อันเกิดจากการบ่มเพาะจริยธรรมแห่งการเป็นคนสหกรณ์ที่ดีจะมีเกิดขึ้นอย่างเป็นระลอก น้ำดีจะค่อยๆไล่น้ำเสียออกไป ในที่สุดโลกของสหกรณ์ ก็จะเป็นโลกของความสุอันอบอุ่น บริสุทธิ์ และสดใสอย่างแท้จริง

ความเสี่ยงที่ควรระวัง... การขายน้ำยางพารา

ยางพาราเป็นธุรกิจหลักอย่างหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทย และมีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการขายน้ำยางดิบ โดยสหกรณ์จะรับซื้อน้ำยางจากสมาชิกของสหกรณ์เพื่อลดปัญหาการเอาผิดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อน้ำยางดิบจากเกษตรกร

ในการดำเนินธุรกิจยางพารา พ่อค้าและลูกค้าต่างจะมีกลไกเกี่ยวกับการซื้อขายน้ำยางหลายวิธี คำบอกเล่าจาก นายพิศ มานะการ ประธานกรรมการสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านยางงาม จำกัด จังหวัดสงขลา ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจยางพารา ได้กล่าวถึงความเสี่ยงที่ควรระวังเกี่ยวกับการขายน้ำยางพารา ในการประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่อง ระบบการบริหารธุรกิจและการเงิน : ธุรกิจยางพารา ซึ่งสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 9 ดำเนินการจัดขึ้น และเห็นควรนำมาเผยแพร่ให้ทราบกัน เพื่อเป็นข้อควรระวังในการดำเนินธุรกิจต่อไป

กลวิธีของพ่อค้ารับซื้อน้ำยาง และการออกใบเสร็จรับเงิน พ่อค้าจะสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าที่นำน้ำยางดิบมาขาย ถ้าลูกค้าประจำรายใดทิ้งใบเสร็จรับเงินเป็นประจำ หรือลูกค้าทั่วไป พ่อค้าจะเขียนราคาน้ำยางและเปอร์เซ็นต์ของน้ำยางต่ำกว่าความเป็นจริงให้ ซึ่งลูกค้าที่รับใบเสร็จกลับไปแต่ไม่เคยมาทวงเงินเพิ่มเลย ก็แสดงว่าไม่สนใจดูรายละเอียดของใบเสร็จรับเงิน พ่อค้าก็จะทำเช่นนี้เรื่อยไป แต่ถ้ามีลูกค้ารายใดมาทักท้วงก็จะจ่ายเงินเพิ่มให้ และหาคำแก้ตัวที่เหมาะสมให้กับลูกค้า

เทคนิคการเพิ่มค่าเปอร์เซ็นต์และน้ำหนักยางของผู้ขายน้ำยางดิบ มีหลายวิธี ดังนี้

1. การเอาน้ำกรดแบบเจือจางใส่ผสมในน้ำยาง กวนให้เข้ากัน แล้วจะรีบนำมาขายทันที ทำให้เปอร์เซ็นต์น้ำยางดีมากแต่หลังจากนั้น ประมาณ 5-10 นาที น้ำยางจะเริ่มจับตัวกัน เมื่อเทลงในบ่อเก็บน้ำยาง จะทำให้น้ำยางจับตัวกันเป็นก้อน เป็นวัน ไม่สามารถนำมาทำเป็นยางแผ่นได้ ส่งผลให้ผลผลิตเสียหาย

2. ใส่ น้ำผสมลงในน้ำยางเพื่อเพิ่มน้ำหนักยาง การใส่น้ำผสมจะทำให้ได้น้ำหนักมาก แต่เปอร์เซ็นต์น้ำยางจะลดลงทำให้ผู้รับซื้อขาดทุน

3. การใช้กระดาษทิชชูผสมกับน้ำยางตีให้เข้ากัน กระดาษทิชชูจะไปจับกับสารทดสอบเมโทแลคทำให้เปอร์เซ็นต์น้ำยางโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลงแต่เมื่อนำมาเป็นยางแผ่น จะส่งผลให้ยางแผ่นเป็นลาย

4. เพิ่มน้ำหนักยาง โดยสลับแกลลอนที่ชั่งแล้ว นำมาชั่งอีก เช่น มีการน้ำยางสด 3 แกลลอนมาขาย ซึ่งแต่ละแกลลอนมีน้ำหนักไม่เท่ากัน ถ้านำทั้ง 3 แกลลอนมาชั่งรวมกันจะได้ 100 กิโลกรัม แต่ในการชั่งครั้งแรก ชั่งแค่ 2 แกลลอนก่อน และเมื่อชั่งครั้งที่ 2 อีก 1 แกลลอน ก็สลับแกลลอนที่มีน้ำหนักมากสลับกับแกลลอนที่มีน้ำหนักน้อย โดยที่คนชั่งน้ำหนักดูไม่ทันว่าแกลลอนไหนชั่งแล้วหรือยัง ทำให้สามารถได้น้ำหนักน้ำยางรวมกัน 120 กิโลกรัม มากกว่าที่เป็นจริงอีก 20 กิโลกรัม เป็นต้น

ตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ล่วงหน้ากับสหกรณ์

โดย... วรเทพ ไททยาวิโรจน์

ตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจัดตั้งขึ้นโดย พ.ร.บ. ซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า 2542 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าด้วยวิธีการประมูล มีการเปิดตลาดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2547 ปัจจุบันมีสินค้าเข้า Trade 5 ชนิด คือข้าวขาว 5% ยางแผ่นรมควัน ชั้น 3 น้ำยางชั้น LATEX ยางแท่ง และ แป้งมันสำปะหลัง ชั้นพิเศษ โดยมีสัญญาซื้อขายต่อวันประมาณ 300 สัญญา

บุคลากรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1. ผู้ป้องกันความเสี่ยง (Hedger) โดยมากจะเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าเกษตรที่ทำการซื้อขายในตลาด อาจเป็น ผู้ผลิต หรือ ผู้แปรรูป ผู้ค้า-ขายก็ได้ บุคคลเหล่านี้ เข้ามาในตลาดเพื่อต้องการลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าเกษตรที่ตนเกี่ยวข้องอยู่เช่นเกษตรกรเกรงว่าราคาข้าวจะตกต่ำ ผู้ส่งออกเกรงว่าราคาข้าวจะสูงขาดทุนจากการส่งออก เป็นต้น

2. นักเก็งกำไร (Speculator) คือ บุคคลที่ประสงค์จะมาสร้างกำไรจากการซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้าจากการทำสัญญาซื้อขาย เพื่อให้ได้กำไรจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าที่ตนทำสัญญาซื้อขายไว้ บุคคลเหล่านี้ไม่มีส่วนได้เสียในการผลิตหรือในการแปรรูปหรือ ในการค้าสินค้าเกษตรโดยตรง

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับความเสถียร

การเข้ามาอยู่ในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้านั้นผู้เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างสูงมากในตลาดประเภทนี้ ได้แก่

1. การซื้อขายนั้นจะต้องทำในปริมาณสินค้าที่ค่อนข้างมากเท่ากับต้องใช้เงินลงทุนสูง
2. เกิดจากราคาสินค้าเกษตรมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในทิศทางขึ้นลงที่รวดเร็วและบางครั้งการเปลี่ยนแปลงราคาก็เกิดขึ้นกะทันหันในอัตราที่สูงด้วย
3. ผู้ที่เข้ามาในตลาดต้องเข้าใจข้อแตกต่างของการลงทุนในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับการลงทุนในตลาดปัจจุบันกล่าวคือ การซื้อขายในตลาดปัจจุบันจะต้องส่งมอบและชำระเงินเต็มราคา แต่ในส่วนของตลาดล่วงหน้า ผู้ซื้อขายจะไม่ต้องจ่ายเงินค่าสินค้าเต็มราคาตราบใดที่ยังไม่มีการส่งมอบสินค้า ดังนั้นแม้จะซื้อหรือขายผู้เกี่ยวข้องก็เพียงแต่ชำระเงินประกันขั้นต้น (Initial Margin) เท่านั้น และอาจมีการชำระเงินประกันเพิ่มกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงราคา สำหรับเงินประกันก็มักจะเก็บกันในอัตราร้อยละ 10 ของราคาสินค้าในปริมาณที่สั่งซื้อหรือสั่งขาย หากจะเปรียบเทียบความเสี่ยงของการลงทุนระหว่างตลาดจริงในปัจจุบันกับตลาดล่วงหน้า แล้วก็จะพบว่าความเสี่ยงในตลาดปัจจุบันผู้ลงทุนจะขาดทุนก็แต่เฉพาะกับมูลค่าการลงทุนนั้นๆแต่ในตลาดล่วงหน้า ผู้ลงทุนอาจเสี่ยงต่อการขาดทุนสูงเกินกว่าจำนวนเงินที่วางไว้ก็ได้

การเกี่ยวข้องกับสหกรณ์

เนื่องจากตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีจุดมุ่งหมายในการจัดทำ การซื้อ-ขายสินค้าเกษตรที่สำคัญและเป็นสินค้าหลัก เช่น ข้าว ยาง มันสำปะหลัง และในอนาคตก็คงจะไปถึงข้าวโพด น้ำตาล ปาล์ม ฯลฯ ดังนั้นสหกรณ์ที่จะมีผลกระทบโดยตรงก็จะเป็นสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม นอกจากนี้ก็อาจจะมีสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่จะต้องร่วมเกี่ยวข้องตามไปด้วย

เมื่อตลาดล่วงหน้าเข้ามาจัดการกับสินค้าเกษตรที่สำคัญดังกล่าว ผู้ผลิตสินค้าเกษตร คือเกษตรกรก็ต้องพบกับการทำนายที่ไม่คุ้นเคย และไม่เคยมีมาก่อน ราคาสินค้าจึงเปลี่ยนจากราคาท้องถิ่น ราคา

การรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านความเสี่ยง แต่ประเทศไทยที่ครอบและองค์ความรู้ในด้านนี้ยังไม่แพร่หลาย น่าจะมีกรอบการดำเนินงานเป็นขั้นเป็นตอนมากกว่า โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนการลดความเสี่ยงของเกษตรกรในด้านผลผลิตก็อาจจัดทำเป็นการประกันพืชผล (Corps Insurance) จะมีผลดีต่อทุกฝ่ายมากกว่า ยิ่งการใช้เทคโนโลยี (Technology) และเครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อการนี้ต้องใช้เงินลงทุนมากแล้วความเหมาะสมที่จะเร่งให้เกิดตลาดเช่นนี้ย่อมเป็นปริศนาที่น่าคำนึงไม่น้อย

สนใจบทความนี้ซึ่งมีสาระเนื้อหาโดยละเอียด พิมพ์ HYPERLINK <http://www.cad.go.th> www.cad.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เลือกรบทความที่น่าสนใจ ค้นหา ตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับสหกรณ์

บทออกของสหกรณ์

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้จัดตั้งขึ้นมาแล้วโดยดำริของกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้นจึงยากที่จะปฏิเสธการร่วมวงไพบูลย์กับตลาดนี้ได้ และรัฐบาลก็มีนโยบายแข็งขันในการที่จะผลักดันให้ผู้เกี่ยวข้องต้องอยู่ในตลาดนี้ ดังนั้น ขบวนการสหกรณ์จึงชอบที่จะต้องปรับตัวปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภาวะที่จะมาเผชิญ กล่าวคือ

1. ทางราชการโดยเฉพาะกรมส่งเสริมสหกรณ์จะต้องให้ความรู้แก่ขบวนการ สหกรณ์อย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการผลิต และราคา

2. สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสม-ควร แก่กาลสมัย การใช้วิธีการบริหารงานเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ต้องเปลี่ยนให้กระชับกับสถานการณ์ เช่น คุณภาพของผู้บริหารสหกรณ์ รูปแบบการจัดองค์กร ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดการทำงานแบบราชการ การมีขั้นตอนการตัดสินใจที่ยาวนานล่าช้าอาจทำให้เสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ได้

3. เร่งพัฒนาคุณภาพบุคลากรในสหกรณ์ทั้งสามส่วนคือ

ก. สมาชิกจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจอย่างรีบด่วนในการเข้าถึงองค์ความรู้และภัยอันตรายที่จะกระทบกับฐานะความเป็นอยู่ของ

สมาชิกเอง การที่สมาชิกจะต้องสรรหากรรมการที่รอบรู้ มาบริหารงาน สหกรณ์

ข. กรรมการสหกรณ์จะต้องได้รับการบ่มเพาะความสามารถ ในการรับข่าวสารข้อมูล การตัดสินใจ การบริหารงานเชิงรุก และ การดำเนินงานที่กระชับรวดเร็ว

ค. ผู้ปฏิบัติงาน อาทิ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่จะต้องมีการพัฒนา ทักษะในด้าน Computer และการติดตามข้อมูล ข่าวสาร การ วิเคราะห์สถานการณ์ การคาดการณ์ในระดับกลไกราคา ตลอดจน สามารถให้ความเห็นเบื้องต้นเพื่อประกอบการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร สหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เชื่อมโยงความช่วยเหลือระหว่างสหกรณ์ประเภทเดียวกัน และ สหกรณ์ต่างประเภทให้มีความผูกพันใกล้ชิดอย่างแน่นแฟ้น ทั้งนี้เพื่อ จะสามารถช่วยเหลือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยที่สหกรณ์ถูกแยกให้โดด เดี่ยว トラบนั้นสหกรณ์ก็จะพบกับจุดจบอย่างที่สหกรณ์ร้านค้าประสบ มาแล้ว ความเกือถูระหว่าง สหกรณ์จะสามารถทำได้ทั้งในแง่การ แลกเปลี่ยนบุคลากร การสื่อข้อความ การกำหนดเงื่อนไขการผลิต คุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต ช่วยการปล่อยสินค้าออกสู่ตลาด ระบบราคา ตลอดจนการรวบรวมปริมาณการผลิตเข้าไว้ด้วยกันเพื่อ การต่อรอง ขณะเดียวกันสหกรณ์บริการก็ดี สหกรณ์ออมทรัพย์ก็ดี จะ เป็นสหกรณ์ที่จะทำให้การสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรเกิดความ คล่องตัวในการดำเนินงาน

5. กลุ่มเกษตรกรจะต้องรีบกลับตัวจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เพื่อความเข้ม แข็งของตนและเพื่อการดำรงอยู่ของตนด้วย หากไม่แล้วก็ต้องตกเป็น เบี้ยล่างแก่สภาพการกดดันในด้านการตลาดและในด้านราคา การมอง ผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีอยู่เดิมไม่อาจคุ้มครองให้กลุ่มเกษตรกรมี โอกาสรอดอีกต่อไป ถ้ากลุ่มเกษตรกรไม่จัดตั้งเป็นรูปสหกรณ์ การจะ ได้รับความช่วยเหลือจากสหกรณ์ อื่นๆก็เป็นอันหมดหวัง การจะขอให้ รัฐบาลช่วยเหลือในระยะยาวรัฐบาลไม่อาจเข้าไปแทรกแซงการแข่งขัน ในตลาดเสรีได้ อีกทั้งนโยบายของรัฐก็มุ่งสร้างตลาดล่วงหน้า การ กดดันก็จะตกอยู่กับกลุ่มเกษตรกรที่ระบบงานยังขาดมาตรฐาน ที่ดีอยู่มาก

6. สหกรณ์หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับปรุง Technology โดยเฉพาะด้าน Computer การสร้าง Net Work และ Inter-net เพื่อการสื่อสาร ส่งข่าวสาร แสวงหาข้อมูล สิ่งเหล่านี้จะต้องอาศัยสิ่งสำคัญ 6 ประการ คือ

6.1 เงินทุนในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบงานต่างๆที่ใช้กันอยู่ในสหกรณ์ให้เป็นระบบที่กระชับ รวดเร็ว

6.2 บุคลากรที่จะต้องปรับตัวให้เหมาะสมแก่งาน เหมาะแก่การใช้ Technology สหกรณ์จะปล่อยให้การทำงานเป็นไปแบบเดิมไม่ได้อีกต่อไปแล้ว

6.3 การตื่นตัวในการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูล และการแปลงข้อมูลมาสู่การบริหารด้วยการกำหนดนโยบายและวางแผนกลยุทธ์ในการทำงานของสหกรณ์

6.4 ผู้บริหารที่จะต้องพร้อมในการตัดสินใจ รวดเร็วในการตัดสินใจ ขณะเดียวกันก็ต้องสามารถตัดสินใจให้ถูกต้องภายใต้การรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ การประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพียงเดือนละครั้ง อาจไม่เหมาะสมเพราะช้าเกินไป คณะกรรมการดำเนินการจะต้องอาศัยการมีอนุกรรมการที่เน้นการลงทุน (Investment Committee) เป็น “ตัวช่วย” ในการดำเนินงานและตัดสินใจ

6.5 อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยจำเป็นจะต้องจัดหาใช้ในการดำเนินงาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การบริหารและการดำเนินงานของสหกรณ์สามารถเป็นไปได้อย่างทันท่วงทีกับสถานการณ์และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์

6.6 สร้างระบบนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Creative Attitude) ในสหกรณ์ทุกระดับ และผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะต้องสามารถสร้างแนวคิดเอง สร้างจินตนาการได้อย่างเป็นธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้แม้จะไม่ง่ายที่จะสร้างไม่ง่ายที่จะทำ แต่ก็จะไม่ทำไม่ได้แล้ว

7. สหกรณ์จะต้องดำรงไว้ซึ่งหลักปรัชญาสหกรณ์อย่างแข็งขันนั่นคือ การร่วมกันซื้อร่วมกันขาย ทุกอย่างต้องขอให้ผ่านขบวนการสหกรณ์ โดยสหกรณ์ต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันเองการจะไปรอความช่วยเหลือจากภาครัฐก็ดี การขอให้รัฐช่วยเหลือในด้านใดก็ดี ไม่มีทางจะเป็นไปได้อีกแล้ว และถ้าไม่ช่วยตัวเองสภาพการณ์ก็จะบีบบังคับให้ต้องยอมจำนนต่อแรงบีบทางการตลาด และในที่สุดสหกรณ์ก็

จะขาดความมั่นคง ในอินเดียนก็ดี ในญี่ปุ่นก็ดี สถานะของสหกรณ์เข้มแข็งได้เพราะสหกรณ์ผู้ผลิตช่วยเหลือกันอย่างแข็งขันในการไม่กระจายผลผลิตสู่ภายนอก ใน Scandinavia จะพบว่าโดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมนมและผลิตภัณฑ์นม สหกรณ์ก็เป็นผู้ค้ารายใหญ่ที่พ่อค้าภายนอกต้องมาสวมักัด

8. การวางแผนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การลดต้นทุน ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การสร้างผลผลิตนอกฤดูกาล เป็นสิ่งที่ สหกรณ์จะเร่งพัฒนาเองร่วมกับหน่วยราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น

ขณะนี้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ายังอยู่ในระยะของการเริ่มต้น และผู้ค้าก็ตีปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ค้าในตลาดก็ตี ยังมีไม่มากหลากหลาย จึงเป็นช่วงเวลาที่สหกรณ์จะฝึกตัวและเริ่มปรับปรุงตนเองให้ทันกับการเผชิญหน้า และต่อกรกับผู้ที่จะมากำหนดเกณฑ์ชะตาชีวิตของตนในอนาคตอันใกล้ อย่างปล่อยให้ฝนตกแล้วจึงค่อยซ่อมหลังคาที่รั่วเพราะนอกจากไม่ทันการณ์แล้วยังจะพบกับความเสียหายด้วย

ข้อสังเกต

1. การจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นความพยายามของกระทรวงพาณิชย์โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยมาก ดังนั้นข้อมูลต่างๆตลอดจนเจตนาารมณ์ของธุรกิจจึงมิได้เอื้อต่อหลักการสหกรณ์

2. ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ามิได้มุ่งหวังจะให้มีการส่งมอบสินค้าจริงดังนั้นสภาพการณ์จึงเป็นตลาดของการกำหนดราคาสินค้าเกษตร โดยผู้เป็นสมาชิกในตลาดเป็นหลักด้วยการอ้างราคาสินค้าจากตลาดโลกเป็นสำคัญ

3. เนื่องจากสินค้าของไทยมีน้อยตัวมากและผู้มีบทบาทในตลาดซึ่งเป็นรายใหญ่ก็มีน้อยรายการครอบงำ ตลาดจึงเป็นไปได้ไม่ยาก

4. การดำเนินงานของตลาดจำเป็นต้องใช้ Technics ต่างๆ หลายด้าน ในขณะที่สังคมไทยก็ดี ขบวนการสหกรณ์ก็ดี เกษตรกรก็ดี แม้แต่ผู้จัดทำกิจการโรงสีล้วนยังมีความรู้ที่น้อยและไม่พร้อมที่จะรองรับสภาพการณ์ดังกล่าว ในขณะที่ทางราชการเองก็ขาดการเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การจัดตั้งตลาด Future ก่อนตลาด Forward เป็นการดำเนินการทางลัดก็จริง แต่ก็เป็นการดำเนินการที่รวบรัดเกินไปขาดการดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนให้วงการเกษตรธุรกิจเรียนรู้ก่อน

6. ในอนาคตราคาสินค้าเกษตรตัวหลัก เช่น ข้าว ยาง มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วเหลือง เป็นต้นจะไม่เคารพหลักการของการมีปริมาณการผลิต และต้นทุนสินค้าของภายในประเทศ ระดับราคาจะผันแปรผิดไปจากสภาพที่เคยเป็นมาแต่กาลก่อน อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรได้มาก

7. เกษตรกรของไทยโดยพื้นฐานยังขาดความรู้ ขาดความสามารถในด้าน Technic ขาดวิจยารณญาณในปรากฏการณ์ของอิทธิพลตลาดโลก การกำหนดระดับราคา การส่งมอบหรือการหักล้างสัญญา ทำให้ต้องพบกับข้อขัดข้องหรือข้อจำกัดเป็นอันมากและยากจะทำให้เกษตรกรเข้าใจได้ในเวลาอันสั้น

8. ผู้อยู่ในตลาดมิได้มุ่งหวังด้านสินค้าแต่มุ่งหวังการเก็งกำไรจากสัญญา ซื้อขายดังนั้นจึงยากที่จะหวังในรูปของการพิทักษ์ราคาให้เป็นธรรมหรือพัฒนาด้านการเกษตร

แม้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะมีการจัดตั้งขึ้นในหลายประเทศ และแม้ในเอเชียก็มีการจัดตั้งตลาดประเภทนี้ แต่ที่น่าสังเกตก็คือตลาดประเภทนี้ มิได้ตั้งอยู่ในประเทศที่มีการเกษตรเป็นหัวใจหลักของรายได้ของประเทศนั้นๆ แต่ประการใด จริงอยู่แม้จะมีเจตนาดีอยู่บ้างในการรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านความเสี่ยง แต่ประเทศไทยที่กรอบและองค์ความรู้ในด้านนี้ยังไม่แพร่หลาย น่าจะมีกรอบการดำเนินงานเป็นขั้นเป็นตอนมากกว่า โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนการลดความเสี่ยงของเกษตรกรในด้านผลผลิตก็อาจจัดทำเป็นการประกันพืชผล (Corps Insurance) จะมีผลดีต่อทุกฝ่ายมากกว่า ยิ่งการใช้ Technology และเครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อการนี้ต้องใช้เงินลงทุนมากด้วยแล้วความเหมาะสมที่จะเร่งให้เกิดตลาดเช่นว่านี้ย่อมเป็นปริศนาที่น่าคำนึงไม่น้อย

การตรวจสอบแบบ 360°

โดย... อรเทพ วิชาวิโรจน์

แม้ในหลายปีที่ผ่านมาจะมีความพยายามไม่น้อยในการที่จะปรับปรุงการตรวจสอบในการดำเนินงานของสหกรณ์ แต่ก็ยากที่จะปฏิเสธได้ดุษณีกันว่าส่วนใหญ่รูปแบบรายงานของผู้ตรวจสอบกิจการก็ดี ผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ก็ดี รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบต่างก็ยังคงยึดอยู่แต่ในการดูแลด้านการเงินเป็นสำคัญ และที่น่าเสียดายก็คือมักเป็นการมองปัญหาหรือปรากฏการณ์ในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในมิติเดียวเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อธุรกิจเช่นทุกวันนี้

เนื่องจากงานของสหกรณ์ ในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากกว่าที่เคยเป็นมาแต่เดิมประการหนึ่ง กับทั้งการเคลื่อนตัวของวิชาการต่างๆ ที่พัฒนาการอย่างไม่หยุดยั้งในทุกวันนี้ อีกประการหนึ่ง จึงเป็นแรงผลักดันให้รูปแบบ (Style) การตรวจสอบงานของสหกรณ์ควรที่จะได้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยจนสามารถรองรับกับสภาพการณ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงพัฒนาการไปจากเดิมเป็นอันมาก

เป็นที่ยอมรับกันว่าเหตุที่มีบทบาทผู้ให้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ มีได้ไม่เกิน 5 คนก็เนื่องจากค้ำนึ่งถึงขอบเขตของสหกรณ์ ซึ่งจะวนเวียนอยู่แต่ในสาขางานเพียง 5 ประการ กล่าวคือ

1. งานด้านการบัญชี การลงบัญชี การจำแนกข้อมูล การวางรูปแบบบัญชี
2. งานด้านการเงิน การธนาคาร เศรษฐศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน งบประมาณการลงทุน ของสหกรณ์
3. งานด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ด้านการใช้ทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาบุคลากร การแบ่งงาน การจัดองค์กร ระบบการทำงาน

4. งานด้านนิติการ หมายถึง ด้านกฎหมายต่างๆ ข้อบังคับพระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบต่างๆ

5. งานด้านเทคนิค เช่น Computer การวิจัย งานวิชาการ การปรับปรุงงาน การจัดระบบการเงิน

งานของสหกรณ์ ทั้ง 5 สาขาดังกล่าวนี้เป็นงานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันโดยรูปธรรมของงาน ส่วนสหกรณ์ใดจะมีจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านใดนั้นก็เป็นเรื่องที่ผู้ตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีจะเป็นผู้ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ เป็นสำคัญ ข้อที่ควรคำนึงก็คือจะต้องให้สหกรณ์สามารถบริหารงานหรือจัดการงานไปอย่างราบรื่นด้วยสัมพันธ์ภาพของงานทั้ง 5 สาขานี้

การตรวจสอบแบบ 360°

โดยที่จะต้องให้งานของสหกรณ์ทั้ง 5 สาขาดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กลมกลืนกันเพื่อพัฒนางานสหกรณ์ให้ประจักษ์ การตรวจสอบสหกรณ์จึงต้องตรวจสอบโดยรอบอย่างครบเครื่องทั่วถึง ซึ่งการจะทำได้ ก็จะต้องปรับใช้หลัก CAMELS ไปผนวกกับหลักการบริหาร และการจัดการต่างๆ แต่เนื่องจากหลักของ CAMELS ซึ่งประกอบด้วย การพิจารณาจาก

- CAPITAL ความแข็งแกร่งของเงินทุนดำเนินงาน
- ASSET บริหารสินทรัพย์ทั้งหมดอย่างมีคุณภาพ
- MANAGEMENT มีการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ
- LIQUIDITY สภาพคล่องเพียงพอ
- SENSITIVITY ความเสี่ยงต่างๆ

หลักการตรวจสอบทางการเงินและการบริหารเป็นสำคัญเพื่อเป็นครบถ้วนรอบด้านในการตรวจสอบแบบ 360° จึงต้องสร้าง AUDIT SCOPE ขึ้นมาให้ครอบคลุมกล่าวคือ

AUDIT SCOPE

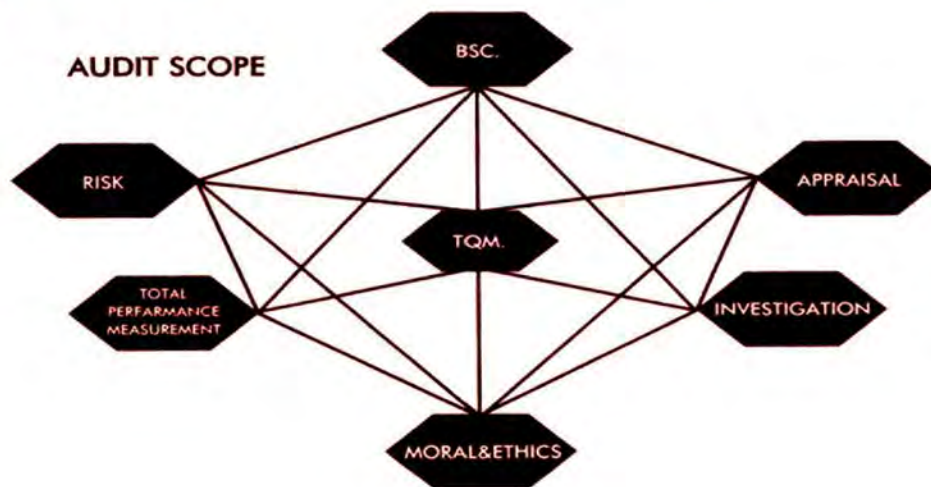
TQM เป็นการตรวจสอบด้านการบริหารเชิงคุณภาพ (TOTAL QUALITY MANAGEMENT) โดยเน้นการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ใช้สถิติข้อมูล มีกระบวนการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการวางแผน เน้นการให้บริการ และตั้งมาตรฐานไว้ในทุกงาน

BSC เป็นการตรวจสอบโดยยึดแนวทางการมองปัจจัยการปฏิบัติงานต่างๆ ในสหกรณ์ออกเป็น 4 ด้านคือ

- ก. ด้านการเงิน (FINANCE)
 - ข. ด้านกระบวนการประกอบการ (BUSINESS PROCESS)
 - ค. ด้านสัมพันธ์ภาพในงาน (CUSTOMER RELATION)
 - ง. ด้านนวัตกรรมของหน่วยของหน่วยงาน (INNOVATION)
- ทั้งหมดนี้เรียกว่า BALANCED SCORE CARD

APPRAISAL เป็นการตรวจสอบด้วยวิธีประเมินน้ำหนักของความคุ้มค่าในการประกอบปฏิบัติงาน ในแง่ของความเหมาะสมในการใช้จำนวนเงินทรัพยากร บุคลากร ระยะเวลา

INVESTIGATION เป็นการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่างๆด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (SAMPLING) เพื่อความกระจ่างชัดในการรับรองเอกสารประกอบค่าใช้จ่ายต่างๆ หรือเงื่อนไข ข้อตกลง สัญญา และบันทึกการประชุมต่างๆ เป็นต้น



อนึ่ง การตรวจสอบโดยวิธีพิสูจน์หลักฐานมิใช่เป็นเกณฑ์การปฏิบัติงานทุกครั้งโดยปกติของผู้ตรวจสอบหากแต่ว่าจะกระทำก็ต่อเมื่อผู้ตรวจสอบมีความไม่สบายใจหรือไม่แน่ใจในเอกสารบางด้านเท่านั้น

RISK เป็นการตรวจสอบโดยคำนึงถึงความเสี่ยงต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการปฏิบัติงานโดยพิจารณาจากขอบเขตของความเสี่ยงที่สำคัญเพียง 6 ด้าน คือ

- การเงิน (FINANCE)
- กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ (REGULATION)
- กลยุทธ์การดำเนินการ (STRATEGY)
- ระบบงาน (SYSTEM)
- การบริหารการจัดการ (MANAGEMENT)
- การปฏิบัติงาน (OPERATION)

TPM เป็นการตรวจสอบจากการปฏิบัติงานโดยสร้างหน่วยวัดที่เป็นรูปธรรมขึ้นมาทั้งนี้ก็มีจุดประสงค์ว่าผลงานที่ทำนั้น ไกล่เคียงกับเป้าหมายหรือห่างไกลจากเป้าหมาย มาก-น้อย เท่าใด (TOTAL PERFORMANCE MEASUREMENT)

MORAL & ETHICS เป็นการพิจารณาการดำเนินงานว่าได้ใช้หลักคุณธรรมหรือจริยธรรมในการทำงานมากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องทางศีลธรรมประการใดหรือไม่ การพิจารณาในแง่คุณธรรมของการปฏิบัติงานนี้มุ่งพิจารณาใน 3 ขอบเขตงานคือ

- การบริหาร-จัดการ (MANAGEMENT) โดยดูว่าผู้บริหารมีคุณธรรมในการบริหารงานเพียงใดมีการกลั่นแกล้งหรือใช้เหลี่ยมดูในการบริหารงานอย่างไม่ซื่อตรงเพียงใดหรือไม่

- การปฏิบัติงาน (OPERATION) ตรวจสอบว่าทุกขั้นตอนของการทำงานมีการดำเนินงานตามระบบงานไม่เอื้อประโยชน์ต่อใครเป็นการเฉพาะหรือไม่

- การเงิน (FINANCE) เป็นการตรวจสอบดูการใช้เงิน การตั้งงบประมาณการบริหารเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด การลงทุนต่างๆ รวมทั้งการบริการสมาชิกต้องไม่เอื้อประโยชน์กลุ่มใดโดยเฉพาะหรือไม่ บริการสมาชิกจนเกิดผลเสียแก่ครอบครัวสมาชิก หรือสหกรณ์

จาก AUDIT SCOPE ดังกล่าวสามารถนำมาจัดทำเป็น AUDIT METRIX เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบดังนี้

TOM จะตรวจสอบด้านการบริหารจัดการในสาขา

- โครงสร้างองค์กร (MGT.)
- ระบบการทำงาน (SYS.)
- การแบ่งสัดส่วนทางด้านการเงินเชิงบริหาร (FIN.)
- การปฏิบัติงานตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายต่างๆ (REG.)
- การพัฒนาบุคลากร (HRM.)
- คุณภาพการบริการสมาชิก (OPR.)
- การวางแผนงาน (STR.)
- การสร้างวัฒนธรรม (STA.)
- การใช้สถิติ ข้อมูล วิชาการ (OPR.)

BSC

- จะดูถึงความเจริญเติบโตของทุนดำเนินการที่เข้มแข็ง (FIN.)
- ขั้นตอนการทำงานที่มีการรักษาความปลอดภัย (OPR.)
- การมีนโยบายด้านทรัพยากรบุคคลที่ดี (HRM.)

- การมีงบประมาณที่กำหนดใช้เฉพาะหมวด (FIN.)
- การบริหารทรัพย์สินอย่างมีระบบ + คุณภาพ (FIN.)
- การมีแผนพัฒนางานและสร้างนวัตกรรมแก่งาน (OPR.)

RISK

- พิจารณาการสำรองสภาพคล่อง (FIN.)
- การสร้างสัมพันธภาพในงาน (MGT.)
- การมีระเบียบกำกับการทำงานเพื่อป้องกันความเสียหาย (OPR., REG.)
- การลงทุนที่มั่นคง ระมัดระวัง โดยมีการป้องกันความเสี่ยง (FIN. , STA.)
- การใช้บุคลากรให้เหมาะสมแก่งาน (HRM.)
- การหมุนเวียนงาน (OPR., STA., HRM.)
- มีคู่มืออธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ (SYS.)
- มีแผนการลงทุนหรือปรับปรุงระบบรายได้ (STR.)
- กำหนดเกณฑ์การป้องกันการผันแปรของจำนวนสมาชิก หุ้นเงินฝาก (STR.)

INVESTIGATION

- การมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจ (MGT.)
- การพิสูจน์หลักฐานการเงิน (FIN.)
- การใช้เงินที่เหมาะสม (FIN.)
- การลดขั้นตอนการทำงาน (OPR.)
- การปฏิบัติงานตามระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ (REG.)
- การใช้บุคลากรตรงกับวุฒิ-ความรู้-ความสามารถ (HRM.)

APPRAISAL

- การใช้เวลาในการปฏิบัติงาน (OPR.)
- การใช้อัตรากำลังในการทำงาน (HRM.)
- การใช้เงินหรือทรัพย์สินที่เหมาะสม (FIN.)
- งบประมาณตั้งไว้สมเหตุผล (FIN.)
- การปรับเงินเดือน ขึ้นเงินเดือน ตั้ง BONUS (HRM. , FIN.)
- การจัดซื้อ จัดจ้าง (OPR.)

TOTAL PERFORMANCE MEASUREMENT

- กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานต่างๆ (OPR.)
- ตรวจสอบงบประมาณกับผลงาน (FIN.)
- มีระเบียบ ตามข้อบังคับครบถ้วน (REG.)

- มีระเบียบกำกับการทำงาน (REG.)
- การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน (OPR.)

MORALÐICS

- ตรวจสอบดูการบริหารงานที่โปร่งใส (MGT.)
- การไม่หลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ มติการประชุม (OPR.)
- การใช้งบประมาณตรงตามแผนงานและเป็นประโยชน์ต่อ สหกรณ์ (FIN.)
- การบริหารบุคคลที่ (OPR.)
- ตรวจสอบงบประมาณกับผลงาน (FIN.)
- การจัดระบบงานที่มีประสิทธิผล (MGT.)
- ใช้เงินของสหกรณ์ อย่างเป็นประโยชน์ต่องาน (FIN.)

ทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นเป็นสังเขปการตรวจสอบ AUDIT SCOPE ซึ่งอย่างน้อยผู้ตรวจสอบชอบที่จะต้องพิจารณาดูให้รอบด้าน อย่างไรก็ตาม ใดก็ตามที่ผู้ตรวจสอบจะต้องพิจารณาเพิ่มเติมให้มากและกว้างขวางกว่านี้ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการตรวจสอบ

ผู้ตรวจสอบชอบที่จะสร้างเอกสารสรุปผลการตรวจสอบสหกรณ์ที่ตนไปดูแลเพื่อจะได้ทราบว่าในขอบเขตการตรวจสอบนั้นสหกรณ์มีจุดอ่อนจุดแข็งเป็นประการใด เอกสารสรุปผลการตรวจสอบนั้นสามารถเก็บไว้อ้างอิงเปรียบเทียบเป็นประจำในแต่ละปี ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการที่จะติดตามผลว่าสหกรณ์ได้มีการปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่เคยบกพร่องให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นเพียงใดหรือไม่อย่างไร ในขณะเดียวกันก็จะสามารถพิจารณาต่อไปถึงการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านอื่นๆ ได้อีกว่าในส่วนของงานต่างๆที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่นั้น แม้จะไม่มีข้อบกพร่องก็ตามแต่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สะดวกขึ้น ง่ายขึ้น ส่งผลที่เอื้อประโยชน์ต่อสหกรณ์

พันธกิจของผู้ตรวจสอบจึงมิใช่แต่เพียงผู้ที่มาดูแลการทำงานของสหกรณ์ให้มีความถูกต้อง เหมาะสมเท่านั้น แต่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะการทำงานของสหกรณ์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น

แบบประเมินจาก การตรวจสอบ

GRADE	MISSION MARK	MGT.	OPR.	FIN.	HRM.	STR.	SYS.	คะแนน	GPA.	การเทียบเกรด
A	10									A + = 23 - 80
	9									A = 65 - 72
	8									A - = 57 - 64
B	7									B + = 49 - 56
	6									B = 41 - 48
	5									B - = 33 - 40
C	4									C + = 25 - 32
	3									C = 17 - 24
	2									C - = 9 - 16
D	1									D + = 1 - 8
	0									D - = 0
วันที่								ลงนาม		

- หมายเหตุ 1. การให้คะแนน: เริ่มจากงานคุณภาพดีมาก (A + คะแนน 10) ลดระดับลงไปสู่คุณภาพงานต่ำลงงานต่ำสุด (D - = 0)
 2. การประเมินค่างานแต่ละระดับ: มี 3 ชั้น ยกเว้นระดับอักษร D มีเพียง 2 ชั้น
 3. เทียบ GRADE ตามระดับคะแนนที่ได้

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ก้าวสู่โลกไอที นำเทคโนโลยี สู่เกษตรกรรากหญ้า

นโยบายภาครัฐ มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องการสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกรรากหญ้า ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น และกำหนดนโยบายวางยุทธศาสตร์ การกำกับดูแลควบคุมให้ฝ่ายข้าราชการประจำรับผิดชอบในการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้บรรลุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พัฒนาระบบการจัดทำและบริหารการเงินการบัญชี ให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ รวมทั้งเสริมความรู้ด้านบัญชีให้แก่เกษตรกร โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์เกษตรตามนโยบายของรัฐบาล ที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจในระดับรากหญ้า เพื่อเป็นฐานหลักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การนำของ นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ ไว้ 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของชุมชนและสถาบันเกษตรกร
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร
4. เพิ่มประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและบริหารจัดการ

ก้าวสู่โลกไอที

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้มีการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานในระบบเครือข่าย Internet เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและประหยัดค่าใช้จ่ายในการรับ-ส่งเอกสาร พัฒนาระบบสารสนเทศสำนักงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงประมวลผลข้อมูลทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงทำให้ปัจจุบันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็น ศูนย์ข้อมูลทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแห่งเดียวในประเทศไทย รวมทั้งปรับปรุงระบบการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อกระจายงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีฐานะการเงินมั่นคง และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

นำเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายหญ้า

ด้วยการพัฒนา Website เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสาธารณชนผู้สนใจทั่วไป สามารถเข้าชมได้ที่ www.cad.go.th และปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ และการสอบบัญชีสหกรณ์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี พร้อมทั้งการให้บริการติดตั้ง และแนะนำการใช้โปรแกรมระบบบัญชีให้แก่สหกรณ์โดยไม่คิดมูลค่า มีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชี เพื่อให้สหกรณ์มีโปรแกรมมาตรฐาน โดยได้จัดตั้งหน่วยบริการ IT เคลื่อนที่

(IT Mobile) เพื่อให้บริการด้านสารสนเทศทางการเงินและระบบจัดการภายใต้ IT และการทำงานของโปรแกรมระบบงาน ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อันเป็นประโยชน์ต่อภารกิจหลักด้านการวางระบบบัญชีและการสอบบัญชีสหกรณ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ประโยชน์สูงสุดก็เพื่อนำไปสู่การให้บริการแก่สหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ต้นบทบทการกิจ ปี 2549

สำหรับภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในปี 2549 อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือคู่มือปฏิบัติงาน ปี 2549 จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ คู่มือการบริหารองค์กร คู่มืองานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร คู่มือการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คู่มือการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันเกษตรกรชุมชนและเกษตรกร คู่มือการบริหารงานสอบบัญชีสหกรณ์ โดยภาค-เอกชน ปี 2549 และเล่มสุดท้าย คู่มือการวิจัยและพัฒนา 2548-2551 และการพัฒนาวิชาการระหว่างประเทศ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือคู่มือทั้ง 6 เล่ม และตามที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงบางส่วน เพื่อความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

ทั้งหมดถือเป็นภารกิจที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเร่งด่วน โดยมุ่งมั่นทำงานด้วยระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล เพื่อให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริการตรวจสอบบัญชีอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม และมีระบบข้อมูลการเงิน การบัญชีที่ดีสามารถบริหารงานได้อย่างโปร่งใสมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงแข็งแรงและศักยภาพให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทุกประเภท และเกษตรกรภาคเกษตร เพื่อความกินดีอยู่ดีของพี่น้องเกษตรกรไทย ภายใต้วิสัยทัศน์ว่า “พัฒนาสหกรณ์ให้โปร่งใส ก้าวไกลด้วยไอที นำบัญชีสู่เกษตรกรไทย”



www.cad.go.th